

המבקשים:

1. המוקד לפליטים ומהגרים

2. היא"ס ישראל

4. א.ס.ף – ארגון סיוע לפליטים ולמבקשי מקלט בישראל

ע"י ב"כ עו"ד מיכל שוורץ ואח' - מהמוקד לפליטים ולמהגרים
וכן ע"י עו"ד מירב בן זאב ואח' - מארגון היא"ס ישראל
רח' הצפירה 18 תל אביב
טל': 0524-846424 פקס: 03-6844812
דוא"ל: michal@hotline.org.il

-נגד-

המשיבים:

1. שר הפנים

2. רשות האוכלוסין וההגירה

3. משרד החוץ

באמצעות עו"ד ענבל משה, מ.ר. 39924 ואח'
מפרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי)
רח' מח"ל 7, ת.ד. 49333, ירושלים 9776
טל': 073-3928004 פקס: 02-6468053
דוא"ל: Ez-Jer@justice.gov.il

תגובת המשיבים לבקשה למתן צו ביניים

בהתאם להחלטה מיום 14.2.2024, מתכבדים המשיבים להגיש תגובתם המפורטת לבקשה למתן צו ביניים, כמפורט להלן.

מבוא

1. ביום 8.1.2024 החליט המשיב 1 (להלן: **שר הפנים**), כי לא קיימת מניעה בהחזרתם של אזרחי אתיופיה, כולל אזרחי אתיופיה יוצאי חבל טיגריי, חזרה למדינתם (להלן: **החלטת השר**).
2. הודעה על החלטת השר פורסמה באתר המשיבה 2 (להלן: **רשות האוכלוסין או הרשות**) ביום 10.1.2024 (להלן: **ההודעה**), ונמסר בה כך:

"הרינו להודיע כי ביום 8.1.24 החליט שר הפנים, מר משה ארבל, בסיומו של הליך הבדיקה בדבר המצב השורר באתיופיה כי אין מניעה בהחזרתם של אזרחי אתיופיה, כולל אזרחי אתיופיה מחבל טיגריי, חזרה למדינתם.

החלטת שר הפנים התבססה על המלצת מנכ"ל רשות האוכלוסין וההגירה, מר אייל סיסו, לפיה על פי חוות דעת גורמי המקצוע ברשות ובמשרד החוץ, עולה שלא נשקפת סכנה לאזרחי אתיופיה השבים למדינתם, כולל אתיופים מחבל טיגריי, ומשכך לא קיימת מניעה בהחזרתם של אזרחי אתיופיה, כולל אזרחי אתיופיה מחבל טיגריי, חזרה למדינתם. לאור כך, מבקשת רשות האוכלוסין וההגירה להודיע לכלל אזרחי אתיופיה השוהים בישראל כי הם מתבקשים לשוב למדינתם מרצון וזאת תוך 30 יום מיום פרסום הודעה זו.

נציגי הרשות יסייעו לכל פונה בעניין חזרתו למדינתו. האמור בהודעה זו, אינו חל ביחס למי שהתקבלה החלטה פרטנית להשימו במשמורת בהתאם לחוק הכניסה לישראל והוא שוהה במשמורת במועד פרסום הודעה זו. אזרחי אתיופיה השוהים בישראל אשר הגישו בקשות למקלט מדיני ביחידת הטיפול במבקשי מקלט מדיני, בקשותיהם יבחנו בהתאם לנוהל הטיפול במבקשי מקלט מדיני. מובהר בזאת, כי החל מתאריך 10/02/24 יינקטו פעולות אכיפה כנגד שוהים בלתי חוקיים ממדינת אתיופיה.

יצוין כי אין באמור בהודעה זו בכל הנוגע לתקופת התארגנות ליציאה מישראל, כדי למנוע מהרשות, במקרים המתאימים ובנסיבות ספציפיות, לנקוט בהליכי אכיפה כנגד אזרחי אתיופיה השוהים בישראל עוד בטרם חלף התקופה".

יצוין כי ההודעה פורסמה גם בשפה האנגלית ובהמשך גם בשפה האמהרית.

3. ביום 5.2.2024 הוגשה העתירה שבכותרת, במסגרתה התבקש בית המשפט הנכבד להורות על ביטול החלטת השר ועל פרסום התשתית העובדתית המלאה עליה התבססה, וכן להורות לרשות האוכלוסין לאפשר לאזרחי אתיופיה השוהים בישראל להגיש בקשה פרטנית למקלט, גם אם בקשה שהגישו בעבר נדחתה, וכי רשות האוכלוסין תפרסם באופן נגיש את האופן שבו ניתן להגיש בקשה כאמור.

4. יחד עם העתירה הוגשה בקשה למתן צו ביניים וצו ארעי במעמד צד אחד, במסגרתה התבקשו שלושה סעדים, עד להכרעה בעתירה: הראשון, להקפיא את החלטת השר לפיה אין מניעה בהחזרתם של אזרחי אתיופיה, כולל אזרחי אתיופיה מחבל טיגריי, חזרה למדינתם; השני, להקפיא את ההודעה שלפיה החל מיום 10.2.2024 יינקטו פעולות אכיפה כנגד שוהים בלתי חוקיים מאתיופיה; השלישי, להורות לרשות האוכלוסין להמשיך "לחדש את רישיונות הישיבה שבהם מחזיקים אזרחי אתיופיה בישראל; ולאלו מהם שאינם מחזיקים ברישיון ישיבה בשל מחדלה לקיים את הדין – תנפיק להם רישיונות ישיבה כאילו הגישו בקשות מקלט הממתנות להכרעה".

5. עוד באותו היום, 5.2.2024, ניתנה החלטת בית המשפט הנכבד המורה כי "ניתן צו ארעי כמבוקש, עד להכרעה בבקשה למתן צו ביניים לגופה" וכן מורה למשיבים להגיש תגובתם לבקשה למתן צו ביניים וכן ניתנו הוראות נוספות לצדדים.

6. כאמור בהודעת המשיבים מיום 14.2.2024, מבלי לגרוע מכל טענה, המשיבים אינם מתנגדים לעת הזאת, למרבית הסעדים המבוקשים בבקשה למתן צו ביניים. עם זאת, המשיבים מתנגדים לסעד הזמני שעניינו בבקשה להורות לרשות האוכלוסין להנפיק רישיונות ישיבה לאזרחי אתיופיה שאינם מחזיקים ברישיונות ישיבה, שהוא בבחינת צו עשה לשינוי מצב קיים ואף חופף את אחד הסעדים העיקריים שהתבקשו בעתירה גופה.

7. בהחלטה מיום 14.2.2024 בוטל הצו הארעי כפי שניתן ביום 5.2.2024, וניתן צו ביניים שעניינו רק שני הסעדים הראשונים המבוקשים: הקפאת החלטת השר והקפאת ההודעה על נקיטת פעולות אכיפה נגד שוהים בלתי חוקיים מאתיופיה. בית המשפט התיר למשיבים להגיש תגובה מפורטת לבקשה למתן צו ביניים עד ליום 22.2.2024, ומכאן תגובה זו.

רקע כללי - בתמצית

8. במסגרת עבודתה השוטפת של רשות האוכלוסין בבחינת בקשות מקלט של אזרחים זרים היא נדרשת בכל עת להתעדכן במצב הקיים במדינת מוצאו של המבקש, בין היתר, במידע אשר מפורסם על ידי מדינות שונות. בהתאם, רשות האוכלוסין עוקבת אחר ההתפתחויות באתיופיה באופן תדיר ושוטף תוך ניהול קשר רציף עם משרד החוץ.

9. בתמצית נציין, כי החל מחודש נובמבר 2020 נקלעה אתיופיה לסכסוך פנימי אלים בין הממשלה הפדראלית בראשות רוה"מ אביי אחמד, לבין ארגון ה-TPLF (Tigray People's Liberation Front – החזית לשחרור העם הטיגרי) המייצג את המיעוט הטיגרי במחוז הצפוני טיגריי. כבר בשבועות הראשונים של הלחימה, המלחמה בטיגריי זלגה למחוזות הסמוכים, אמהרה (Amhara) ואפאר (Afar). בנוסף, הסכסוך התרחב וכלל את כוחות צבא אריתריאה שסייעו אף הם לצבא אתיופיה כנגד ה-TPLF. בשלב מסוים של המערכה נטען למעורבות של צבא סומליה. ניתוק דרכי התקשורת, חסימת דרכי הגישה והפסקות חשמל תדירות, הקשו על השגת מידע אודות המצב בשטח.

10. בהתאם, מאז חודש נובמבר 2021, מבקשי מקלט אתיופים **מחבל טיגריי**, אשר הגישו בקשות למקלט מדיני ובקשותיהם טרם הוכרעו, או הגישו בקשות לפתיחת תיק המקלט שלהם בשל המצב השורר בחבל טיגריי – קיבלו רישיון לפי סעיף 2(א)(5) לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952 עד לסיום הטיפול בעניינם.

העתק החלטתו של ראש מנהל אכיפה וזרים מיום 2.11.2021 מצורף ומסומן 1.

11. במסגרת הדיון בעמ"נ (ת"א) 1003-10-22 מ.ו. ווקרגה נ' רשות האוכלוסין וההגירה (להלן: **עניין ווקרגה**), טענו המערערים שם כי ביום 21.10.2022¹ החליטה ממשלת ארה"ב (U.S. Department of Homeland Security) להחיל הגנה קולקטיבית על כל נתיני אתיופיה השוהים בשטחה, למשך 18 חודשים על רקע התדרדרות במצב המלחמתי שם. בית המשפט הורה לרשות האוכלוסין להגיש התייחסות לאמור.

העתק הפרסום מתוך האתר של המחלקה לביטחון המולדת כפי שצורף להודעת המערערים בעניין ווקרגה, מצורף ומסומן 2.

¹ יצוין כי ההחלטה פורסמה ביום 21.10.2022 אך נכנסה לתוקף ביום 12.12.2022.

12. כאן המקום לציין, כי ביום 2.11.2022 נחתם הסכם שלום בין ממשלת אתיופיה ל-TPLF. עשרה ימים לאחר מכן, ביום 12.11.2022, נחתם הסכם בין שני הצדדים ליישום תהליך הפיוס. במסגרת הסכם זה התחייבה ממשלת אתיופיה לאפשר הכנסת סיוע הומניטרי לאזורי הלחימה ולהתחיל בשיקום התשתיות וה-TPLF מצידו התחייב לפירוז מלא מנשק, תוך התכנסות לתהליך פיוס לאומי. בהסכם היישום נקבע כי תחילת העברת השליטה לממשלה בשטח תבצע עד לסוף נובמבר 2022, ועד אז ייקבע גם מנגנון ולו"ז לפירוק מנשק קל. באשר לפירוק מנשק כבד, צוין בהסכם היישום שפירוק זה יתבצע במקביל לנסיגה מהאזור של "הכוחות הזרים" והמיליציות שנלחמו לצד צבא אתיופיה, ללא ציון מועד מפורש.

13. במסגרת בדיקת המצב העתית הנערכת כאמור על ידי רשות האוכלוסין, ובהמשך להחלטת בית המשפט **בעניין ווקרגה**, פנו גורמי המקצוע אצל הרשות אל משרד החוץ לצורך קבלת עדכון ביחס למצב הדברים באתיופיה.

14. ביום 13.6.23 עדכנה רשות האוכלוסין את בית המשפט בעניין **ווקרגה**, כי עמדת גורמי המקצוע במשרד החוץ, לאחר בחינת מכלול הנתונים ביחס למצב באתיופיה ובכללם החלטת הממשל האמריקאי מיום 21.10.2022, היא כי נכון למועד העדכון קיים חוסר יציבות באתיופיה. עוד הביעו גורמי המקצוע את עמדתם כי באותה נקודת זמן לא ניתן לשלול פוטנציאל לסכנה מוגברת לכלל השבים לאתיופיה (גם מי שאינו מחבל טיגריי) בהתאם להתרחשויות בשטח, אף שלא ניתן לקבוע קיומה של סכנה מיידית כללית לאתיופים השבים לארצם. בהמשך לאמור, גורמי המקצוע במשרד החוץ המליצו להמשיך ולבחון את המצב בעוד כשלושה חודשים.

15. תמונת המצב של משרד החוץ הובאה בפני מנכ"ל רשות האוכלוסין, אשר קיים ישיבה בנושא עם הגורמים הרלוונטיים במשרדו. במסגרת הדיון הובהרה הרגישות והמורכבות לקבל החלטת מדיניות שעה שהמצב באתיופיה עדיין אינו יציב. לכן, הוחלט, נכון לאותה העת, ועד לקבלת עמדה נוספת ממשרד החוץ בעוד כשלושה חודשים, להותיר את המצב על כנו בכל הנוגע למדיניות ביחס למבקשי מקלט אתיופים מחבל טיגריי, כפי שהובהר לעיל בסעיף 10, אך לא להרחיבה ביחס לכלל מבקשי המקלט מאתיופיה השוהים בישראל. עוד הוחלט כי באותה נקודת זמן, ועל מנת לאפשר מיצוי של הליך הבחינה כאמור, לא יורחקו בפועל כל נתיני אתיופיה מישראל בתקופה הקרובה וזאת עד להשלמת הבחינה כאמור.

16. הנה כי כן, לשיטת רשות האוכלוסין, נכון לאותה העת, לא היה מקום לקבוע מדיניות כללית ביחס לכלל אזרחי אתיופיה השוהים בישראל; ויחד עם זאת, **עד לקבלת התייחסות מעודכנת של גורמי המקצוע הרלוונטיים בדבר המצב השורר באתיופיה, לצורך קבלת החלטה עדכנית, הוחלט כי לא יינקטו פעולות להרחקת אזרחי אתיופיה השוהים בישראל באופן לא חוקי**. בנוסף, אזרחי אתיופיה מחבל טיגריי ששוהים בישראל והגישו בקשות למקלט מדיני או בקשות לפתוח מחדש את בקשותיהם למקלט מדיני, קיבלו מהרשות רישיון שהייה לפי סעיף 2(א)5 לחוק הכניסה לישראל, עד לסיום הטיפול בעניינם הפרטני.

17. ביום 8.1.2024, בתום הליך הבדיקה בדבר המצב השורר באתיופיה, התקבלה החלטת השר נשוא עתירה זו, שלפיה לא קיימת מניעה בהחזרתם של אזרחי אתיופיה, כולל אזרחי אתיופיה יוצאי חבל טיגריי, חזרה למדינתם.

18. החלטת השר התקבלה לאחר בחינת המלצתו של מנכ"ל רשות האוכלוסין וההגירה, אליה צורפו עמדות גורמי המקצוע: סקירת היחידה לטיפול במבקשי מקלט (יחידת ה-RSD) מחודש נובמבר 2023 וחוות דעת משרד החוץ מיום 27.12.2023. יודגש, כי חלקים מחוות דעת משרד החוץ חסויים, בין היתר מטעמים של חשש לפגיעה ביחסי החוץ של מדינת ישראל. לפיכך, לתגובה זו מצורפת חוות דעת שבה הושחרו החלקים החסויים. חוות הדעת המלאה תוצג לבית המשפט הנכבד במעמד צד אחד בלבד.

העתק סקירת היחידה לטיפול במבקשי מקלט בעניין אתיופיה מחודש נובמבר 2023 מצורף ומסומן 3.

העתק המלצת מנכ"ל רשות האוכלוסין וההגירה מיום 7.1.24 (ללא הצרופות) מצורף ומסומן 4.

העתק חוות דעת משרד החוץ בהשחרת החלקים החסויים מצורף ומסומן 5.

19. על פי סקירת יחידת הטיפול במבקשי מקלט, בתמצית, תדירות התקריות האלימות באתיופיה ירדה בשנת 2023, אך עדיין נותרו אתגרים ביישום הסכם השלום; 3.24 מיליון עקורים מתוך כ-4.4 מיליון עקורים, חזרו למקום מגוריהם ב-2,754 כפרים בעשרה אזורים, כולל טיגריי, כאשר 3.13 מיליון מהחוזרים (96.78%) נעקרו בתחילת הסכסוך; המצב הביטחוני באזור אמהרה צפוי להישאר הפכפך עקב פעולות צבאיות מתמשכות וכישלון בהסכם השלום; בחבל אורומיה קיימים מספר אזורים המסווגים ככאלה שאין להגיע אליהם עקב סכסוך אלים ספורדי, תסיסה אזרחית ואלימות על רקע אתני. בסקירה הובאה גם עמדת נציבות האו"ם לפליטים מחודש מרץ 2022. על פי הסקירה, המציאות באדיס אבבה, על פי מקורות שונים, אינה ולא היתה מציאות מלחמתית וניתן להעתיק מגורים לשם. בדו"ח משנת 2020 של הממלכה המאוחדת מצוין כי **הבירה אדיס אבבה היא העיר הגדולה ביותר באתיופיה עם אוכלוסייה מוערכת של למעלה מ- 4.7 מיליון תושבים**. על פי דו"ח זה באופן כללי, אדם שחושש מגורמי מדינה ומגורמים שאינם ממלכתיים עשוי להיות מסוגל להעתיק את מגוריו לאדיס אבבה, אם המעבר סביר ולא קשה יתר על המידה.

20. חוות דעת משרד החוץ פרסה אף היא באופן רחב את תמונת המצב העדכנית הכללית ביחס ליציבות הפנימית באתיופיה, תוך מתן דגש על ההתפתחויות בחבלים טיגריי ואמהרה. נציין בתמצית את מסקנות חוות הדעת שאינן חסויות:

א. באשר למתרחש בחבל טיגריי עצמו, לאור המשך ההתפתחויות החיוביות בחבל לאורך זמן, בין היתר, התמשכות תהליך הפיוס והשיקום, תהליך חזרת העקורים המשקף חזרה לשגרה והעדר מידע על אירועי אלימות או על מעצרים של טיגריים בשל מוצאים, למרות המורכבות והאתגרים בהם נתקל תהליך הפיוס, לא ניתן לטעון לסכנה לאתיופים ממוצא טיגריי השבים לאזור טיגריי, או למחוזות אחרים.

ב. המתרחש והפעילות הצבאית באמהרה אמנם נמשכת גם אם בעצימות נמוכה. למשרד החוץ לא הגיעו עדויות על רדיפה של אתיופים בעלי רקע אמהרי שלא על בסיס מעורבות בלחימה או במעשי הפרות סדר.

ג. באתיופיה יש אזורים בטוחים. אזור אדיס אבבה נחשב כבטוח לאזרחים באופן כללי. להערכת משרד החוץ, אזורים נרחבים במחוז טיגריי בטוחים באופן כללי, כולל עיר הבירה מקלה וערים נוספות. באמהרה, לאור הירידה בעצימות הלחימה כיום, התקדמות הצבא ושליטתו בערים הגדולות במחוז – לא ניתן לקבוע קיומה של סכנה מיידית לאתיופים החוזרים אליהן. בנוסף, בחודשים האחרונים אין מידע על מעצר אזרחים באדיס הבירה, בשל מוצאם האתני לצד זאת, מוכרת פעילות של הרשויות להבטחת הסדר והיציבות בבירה.

ד. עם זאת, יש להדגיש כי המציאות המורכבת באזורים שונים באתיופיה, כגון הדיווחים על מקרי אלימות כלפי מיעוטים באזור אורומיה, לא מאפשרת לשלול מצבים שבהם נשקף איום לאינדיבידואלים על רקע אתני, פוליטי או דתי באזורים מסוימים.

ה. להערכת משרד החוץ, חשש למלחמה פוטנציאלית במועד עתידי, אינו מצדיק מניעת החזרת אתיופים לאתיופיה.

ו. לסיכום, לאור האמור לעיל ובשים לב לעמדותיהן של מדינות ידידותיות תואמות השקפה (like-minded), על פי עמדת חוות דעת משרד החוץ ניתן לאפשר החזרת נתינים אתיופיים לאתיופיה, בכפוף לבדיקות פרטניות המאשרות כי לא נשקפת למוחזרים סכנה; וככל שהם מוחזרים לאזור ספציפי בתוך אתיופיה שאינו מקום מוצאם, לצד היעדר סכנת רדיפה באותו אזור, לכך שהאזור של חלופת המגורים המוצעת יעמוד בדרישות שנקבעו בבית המשפט העליון לעניין זה (בר"מ 5040/18, פסקאות 54-64), דהיינו שהאזור נגיש מבחינה חוקית ומעשית לאדם והוא מסוגל לחיות שם חיים סבירים ונוחים באופן יחסי מבלי שמוטל עליו נטל בלתי סביר, או שהמעבר יותיר אותו "בודד" לחלוטין, באופן שיוביל אותו לשוב לאזור שבו הוא מצוי בסכנה.

ז. הובהר, כי אין באמור בעמדת משרד החוץ כדי להביע עמדה כלשהי בעניין בקשת מקלט תלויה ועומדת, או כזו שנדונה על ידי רשות האוכלוסין בעניין של מאן דהוא. על כל מקרה להיבחן בשים לב לנסיבותיו הפרטניות ולאור הכללים הקבועים באמנת הפליטים ומחויבויותיה של מדינת ישראל על פי הוראות המשפט הבין-לאומי.

המסגרת המשפטית

21. בעת בחינת בקשה למתן צו ביניים יש להביא בחשבון את שאלת מאזן הנוחות ואת שאלת סיכויי העתירה (בר"מ 301/03 **אחים סקאל בע"מ נ' רשות שדות התעופה** (18.3.03)).

22. בין שני השיקולים קיים יחס של "מקבילית כוחות" קרי ככל שסיכויי העתירה להתקבל גבוהים יותר כך ניתן למעט בדרישת "מאזן הנוחות" (בר"מ 8601/10 **ק.מ.מ. מפעלי מחזור בע"מ נ' עיריית תל אביב** (20.12.10)), ומנגד, ככל שסיכויי העתירה נמוכים יותר, גוברת הדרישה כי תוכח נטייה בולטת של מאזן הנוחות לצדו של המבקש (עע"מ 4514/11 **מוגילינסקי נ' שר הפנים** (14.8.11)).

עמדת המשיבים

23. כאמור, המשיבים לא התנגדו למרבית הסעדים שהתבקשו בבקשה למתן צו ביניים, ואלו ניתנו במסגרת הצו הארעי מיום 14.2.2024. עם זאת, המשיבים **מתנגדים** לסעד הזמני שעניינו **הנפקת רישיונות ישיבה לאזרחי אתיופיה שכלל אינם מחזיקים ברישיונות**. זאת, הן משום שסיכויי העתירה נמוכים, הן משיקולים של מאזן הנוחות והן מהטעם שמדובר בבקשה לצו עשה לשינוי המצב הקיים שאף חופף את אחד הסעדים המבוקשים בעתירה גופה.

24. לעניין סיכויי העתירה נציין, מבלי למצות את טענות המדינה, כי החלטת השר נשוא העתירה ניתנה לאחר הליך בדיקה סדור ויסודי, והיא מבוססת על תשתית עובדתית רחבה, הכוללת את עמדת גורמי המקצוע ברשות האוכלוסין ובמשרד החוץ. ההחלטה התקבלה בסמכות ולאחר שקילת השיקולים הרלוונטיים, היא נמצאת במתחם הסבירות, היא מידתית ומאוזנת, ואין כל עילה להתערב בה.

25. יובהר, כי משמעותה של החלטת השר איננה גירושם המידי של כל אזרחי אתיופיה השוהים שלא כדין בישראל, ללא תלות בנסיבותיהם הפרטניות. משמעותה של ההחלטה היא, כי אין מניעה בהחזרתם של אזרחי אתיופיה, כולל אזרחי אתיופיה מחבל טיגריי, חזרה למדינתם, ועל כן עליהם לעזוב את מדינת ישראל מרצון, ואם לא כן - אין עוד מקום להמשיך ולהימנע מנקיטת הליכי אכיפה והרחקה כלפיהם. עם זאת, בהודעה הובהר, כי לגבי אזרחי אתיופיה השוהים בישראל שהגישו בקשות למקלט מדיני ביחידת הטיפול במבקשי מקלט, בקשותיהם יבחנו בהתאם לנוהל הטיפול במבקשי מקלט מדיני.

26. עוד יצוין, כפי שהושב לפניית המבקשים 1-2 למנכ"ל רשות האוכלוסין, כי אזרחי אתיופיה שבקשתם למקלט נדחתה בעבר והם מבקשים להעלות טענותיהם בדבר שינוי נסיבות שרלוונטי לעניינם הפרטני שחל לאחר שנדחתה בקשתם למקלט מדיני יכולים לפנות בבקשה לפתוח מחדש את בקשתם למקלט, לכתובת דוא"ל - פניות הציבור של יחידת הטיפול במבקשי מקלט, ובקשתם תידון. ככל שתתקבל החלטה לפתוח את תיקו של מבקש מקלט מחדש, עניינו ייבחן בהתאם להוראות נוהל הטיפול במבקשי מקלט מדיני ועל בסיס הקריטריונים הקבועים באמנת הפליטים.

העתק פניית המבקשים 1-2 למנכ"ל רשות האוכלוסין מיום 30.1.2024 מצורף ומסומן 6.

העתק מענה למבקשים 1-2 מיום 12.2.2024 מצורף ומסומן 7.

27. בסופו של יום המבקשים מבקשים כי בית משפט נכבד זה יתערב בהחלטת השר, אשר התקבלה בהתאם לשיקול הדעת הרחב המסור לו בעניינים אלו, ואשר נתמכת בעמדתם של גורמי המקצוע ברשות האוכלוסין ובמשרד החוץ, כמפורט לעיל.

28. לא למותר להזכיר את ההלכה, שלפיה הרשות המינהלית נהנית מחזקת תקינות המעשה המינהלי, בית המשפט לא נועד לבוא בנעלי הרשות המינהלית והוא יימנע מלהמיר את שיקול דעתה של הרשות המוסמכת בשיקול-דעתו: "הביקורת השיפוטית בגדרה של עילת הסבירות אינה מבקשת לקבוע מהי ההחלטה שעל הרשות המינהלית היה לקבל, לא לקבוע אם ניתן היה לקבל החלטה נבונה או יעילה יותר, אלא להגדיר מיתחם שבמסגרתו כל איזון שתעשה הרשות המינהלית יהא ראוי וכל החלטה תהא סבירה. רק חריגה מיתחם הסבירות מצדיקה את התערבותו של בית המשפט" (עע"מ 4662/11 מדינת ישראל נ' זוהר (19.6.2012), פסקה 6); ר' גם בג"ץ 2324/91 התנועה למען איכות השלטון בישראל נגד המועצה הארצית לתכנון ולבנייה, משרד הפנים, פ"ד מה(3) 679, 688 (1991)).

29. עוד נזכיר את ההלכה ולפיה מקום בו עמדתה של הרשות מבוססת על חוות דעת מקצועית, נטייתו של בית המשפט להתערב בה תהא מוגבלת אף יותר מן הרגיל (ר' למשל בג"ץ 2324/91, שם; וכן בג"ץ 5785/03 גדבאן נ' מדינת ישראל, משרד הבריאות (29.10.2003), פסקה 17 והאסמכתאות שם).

30. זאת ועוד. הגורם המוסמך לקבלת החלטה הוא הרשות המינהלית, ובענייננו - שר הפנים, וזאת גם אם קיימים, כנטען בעתירה, מומחים אחרים שלהם דעה אחרת.

ר' בעניין זה בג"ץ 13/80 "נון" תעשיית שמורים בע"מ נ' מדינת ישראל - משרד הבריאות, פ"ד לד(2) 693, 695-696 (1980), שם סמכה העותרת את עתירתה על חוות דעת מקצועיות מטעמם:

"יוצאים אנו מן ההנחה שכמו בכל שאלה מקצועית כן גם בשאלה אם מזון פלוני ראוי או אינו ראוי למאכל אדם, יכול והדעות של אנשי המקצוע חלוקות: כמו בין כל המומחים לסוגיהם כן גם בין מומחים וטרינריים יש מהם המחמירים ויש מהם המקילים, יש בעלי שיטות שונות ויש בעלי אסכולות שונות. ומוכנים אנו להניח לטובת העותרת שהמומחים שלה אשר חיוו לה דעתם שהדגים האלה ראויים הם למאכל אדם, גדולים הם במקצועם לא פחות מאשר מומחי משרד הבריאות – כשם שמוכנים אנו להניח שהוטרינריים האיטלקיים יודעים את מלאכתם לא פחות מאשר הוטרינריים הישראליים. אבל בית-משפט זה אינו מוסמך, ואינו מסוגל, להכריע בשאלה מקצועית כמו זו בין המומחים בעלי הפלוגתא: אין זה ענין אשר בו עומדת השאלה המקצועית להכרעה בבית-המשפט כשאלה השנויה במחלוקת בין בעלי הדין, ואשר בו נאלץ בית-המשפט לשם מילוי תפקידו השיפוטי להעדיף ולאמץ לו אחת מן הדעות הסותרות. בענין שלפנינו הסמיך החוק את "הרופא הוטרינרי הממשלתי": הוא הבודק, הוא הקובע, הוא הפוסל. אפילו חולקים עליו כל חכמי הוטרינריים, מבחינת החוק דעתם שלהם אינה מעלה ואינה מורידה: הוא חייב להחליט לפי מיטב ידיעתו ואמונתו ושכנועו שלו. לכן אין נפקא מינה גם בעיני בית-המשפט מה דעתם של מומחים אחרים בשאלה שעמדה לפני הרשות אשר רק היא מוסמכת לפי החוק: בית-המשפט מניח, כמעט כדבר המובן מאליו, שיש או שתיתכנה דעות אחרות השוללות את קביעתם של המומחים המוסמכים על-פי חוק, אלא שלדעות האחרות ההן אינה נודעת שום נפקות משפטית. השאלה העומדת להכרעה בבית-משפט זה בכגון דא היא, כידוע, אם היה לפני הרשות המוסמכת חומר כלשהו אשר על-פיו יכלה להגיע לידי החלטתה, ואם לא הגיעה לידי החלטתה על-פי שיקולים פסולים הזרים לענין".

ר' גם בג"ץ 6274/11 דלק חברת הדלק הישראלית בע"מ נ' שר האוצר (26.11.2012), בפסקה 12:

"... הכלל בהקשר זה – המעוגן היטב בפסיקתנו – הוא אפוא כי מקום שמתעוררת מחלוקת בין הרשות לבין צד שנפגע מהחלטתה בעניין שבמומחיות מקצועית, בית המשפט יימנע מלמנות מומחה מטעמו שיחווה דעה בעניין... הדברים יפים על דרך של קל וחומר במקרה שבו השאלות המקצועיות הדרושות להכרעה כרוכות גם בהפעלת שיקול דעת ומדיניות רגולטורית, נושאים המצויים מחוץ לשדה הפעולה של המומחה החיצוני."

31. יישום כללים אלה לענייננו מביא למסקנה החד-משמעית, כי אין מקום להתערב בהחלטת השר. כמפורט לעיל, המדובר בהחלטה הנתמכת בתשתית עובדתית מקיפה שפורטה בחוות דעת הגורמים המקצועיים – הן ביחידת ה-RSD והן במשרד החוץ. אין חולק גם, כי מדובר בהחלטה הכרוכה בהפעלת "שיקול דעת ומדיניות רגולטורית". בהינתן כי לא הוכח בעתירה כי נפל פגם בהליך קבלת ההחלטה, או כי ההחלטה חורגת ממתחם הסבירות – אין מקום להתערב בה.

32. לעניין זה נפנה גם לעת"מ 53765-03-12 א.ס.ף - ארגון סיוע לפליטים ולמבקשי מקלט בישראל נ' שר הפנים (7.6.2012) (להלן: "עניין א.ס.ף"), שם נדונה עתירה שהוגשה נגד החלטת שר הפנים משנת 2012 כי על אזרחי דרום סודן לשוב למולדתם מרצון, וכי אם לא יעשו כן יינקטו נגדם פעולות אכיפה. משמעות ההחלטה היתה, למעשה, הפסקת מדיניות אי-ההרחקה הזמנית שחלה ביחס לאזרחי דרום סודן עד אותה עת. **העתירה נדחתה**, לאחר שבית המשפט הנכבד (כב' השופט ד"ר י' מרזל) לא מצא חוסר סבירות או חוסר מידתיות בעמדת שר הפנים, וממילא גם לא מצא עילה להתערבות בהחלטתו להפסיק את מדיניות אי-ההרחקה הזמנית ביחס לאזרחי דרום סודן, ומשלא נפל פגם במסד העובדתי והפרוצדוראלי שהוביל להחלטה זו.

33. על יסוד האמור, שאין בו כדי למצות את טענות המשיבים לעתירה, יש לקבוע כי סיכויי העתירה להתקבל נמוכים מאוד.

34. לעניין מאזן הנוחות, הטענות בבקשה בהקשר זה התייחסו לסכנה, שעל פי הטענה, נשקפת לאזרחי אתיופיה אם יורחקו למדינתם. משעה שבהתאם להודעת המשיבים ולצו הביניים שניתן, אזרחי אתיופיה השהים בישראל שלא כדין לא יורחקו מישראל עד להחלטה אחרת, אין עוד רלוונטיות לטענות אלה.

35. בנוסף, הסעד המבוקש להנפקת רישיונות לאזרחי אתיופיה שלא החזיקו ברישיונות עד כה, איננו בקשה לשימור המצב הקיים, כנטען בבקשה, כי אם בקשה לצו עשה לשינוי המצב הקיים. כידוע, סעד כאמור לא יינתן למעט בנסיבות חריגות ונדירות שאינן מתקיימות כאן (ר' למשל: בר"מ 8231/18 יינג נ' לשכת האוכלוסין וההגירה ירושלים (3.12.2018) והאסמכתאות שם).

36. יתרה מכך, סעד זמני זה מתלכד עם אחד הסעדים העיקריים שהתבקשו בעתירה גופה, ואף בכך יש כדי להצדיק את דחייתו בשלב דיוני מוקדם זה, שכן כידוע, סעד כאמור לא יינתן למעט בנסיבות חריגות ונדירות שאינן מתקיימות כאן (ר' למשל: בר"מ 4403/22 מדינת ישראל – משרד הפנים נ' Kassa (10.8.2022) והאסמכתאות שם).

לצורך המחשת החפיפה, נפנה לאמור בסעיף 198 לעתירה, תחת פרק "סיכום" העתירה: "בית המשפט לבטל את החלטת שר הפנים להפסיק את מדיניות ההגנה הזמנית בעניין אזרחי אתיופיה; ולהורות למשיבה 2 להנפיק ולהאריך רישיונות ישיבה לכלל אזרחי אתיופיה השהים בישראל".

הנה כי כן, הסעד הזמני המבוקש שעניינו בהנפקת רישיונות ישיבה לאזרחי אתיופיה שאינם מחזיקים ברישיונות ישיבה, שקול למתן הסעד העיקרי שהתבקש בעתירה, עוד בטרם נדונה לגופה, ועל כך כבר נקבע בהלכה הפסוקה:

"עוד לא נשמע בבית משפט זה כי מבקש יקבל צרעשה בתורת צרביניים, אשר במתנו ובמילואו יש להלכה ולמעשה משום מתן וביצוע הסעד כולו המבוקש בבקשה גופה, במקרה שיינתן צרעלתנאי והצו ייעשה החלטי" (בג"ץ 345/61 אל-כאזן נ' מנהל רשות השידור, ירושלים, פ"ד ט"ו 2364, 2366 (1969)).

37. המבקשים טוענים, כי סעד זה הוא בקשה לשימור המצב המשפטי הקיים כפי שנקבע בפסק הדין בעניין ווקגרה". לשיטת המשיבים, בטענה זו אין ממש ויש לדחותה, כמפורט להלן.

38. ביום 23.8.2023, וטרם קבלת החלטת שר הפנים, ניתן פסק דין בעניין **ווקגרה**, אשר קיבל את הערעור, וקבע כי **"יש לאפשר למערערים להישאר בישראל, כל עוד מדיניות אי ההרחקה כלפי כלל אזרחי אתיופיה בעינה עומדת, ולאפשר להם בתקופה זו תנאי מחיה בכבוד"**. כפועל יוצא, הורה בית המשפט המחוזי לרשות האוכלוסין להנפיק למערערים שם רישיון לפי סעיף 2(א)(5) לחוק הכניסה לישראל, התשי"ב-1952, **"כפי שהיא מנפיקה לאזרחי אתיופיה שמוצאם מחבל טיגראיי"**.

39. רשות האוכלוסין שקלה הגשת בקשת רשות ערעור על פסק הדין, ואולם בשים לב לכך שפסק הדין ניתן בעניינם הפרטני של המערערים שם, ובית המשפט לא הורה על מתן רישיון לכל אזרח אתיופיה באשר הוא; ובפרט נוכח ההתפתחויות בבדיקת תמונת המצב העדכנית באתיופיה על ידי גורמי המקצוע והחלטת השר שניתנה לאחר פסק הדין ושהובילה לשינוי התשתית העובדתית והמשפטית, הוחלט שלא להשיג על פסק הדין.

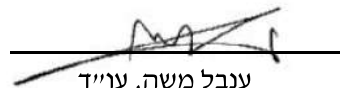
40. זאת ועוד, בעניין **ווקגרה** – שעניינו ערעור בעניינם הפרטני של המערערים באותו הליך – קבע בית המשפט המחוזי כי **"כאשר המדיניות היא של אי-הרחקה, על הרשות לקבוע קטגורית כי כלל אזרחי אתיופיה יהיו זכאים לאשרה זמנית כאילו הגישו בקשות מקלט הממתנות להכרעה...."** (ההדגשה הוספה – ע.מ.). בעניין זה יובהר, שבעניינם של אזרחי אתיופיה השוהים בישראל מעולם לא הוחלה "מדיניות אי הרחקה", אלא הוחלט להימנע בפועל מפעולות הרחקה לצורך תקופת הבחינה, שבסופה כאמור נקבע כי אין מקום להחיל מדיניות אי הרחקה ביחס לכלל אזרחי אתיופיה השוהים בישראל.

41. מכל מקום, בשים לב לתמונת המצב העדכנית לגבי אתיופיה בכלל ולגבי חבל טיגראיי בפרט, ולהחלטת השר נשוא עתירה זו, אין עוד רלוונטיות לפסק הדין בעת הנוכחית.

42. הנה כי כן, הצו המבוקש להנפיק רישיונות ישיבה לאזרחי אתיופיה שאינם מחזיקים ברישיונות ישיבה, הוא צו עשה המשנה את המצב הקיים. המבקשים לא הצביעו על נסיבות חריגות המצדיקות היעדרות לו. לפיכך, מבוקש לבטל את הצו הארעי ביחס לסעד זה.

43. מבלי לגרוע מהאמור לעיל נוסף, כי נכון להיום שוהים בישראל, לפי ידיעת הרשות, 2,684 אזרחי אתיופיה, מתוכם רק 1,289 מחזיקים ברישיונות ישיבה. רוצה לומר, צו הביניים המבוקש ביחס למי שאינם מחזיקים ברישיונות ישיבה, מבקש להעניק ל-1,395 אזרחי אתיופיה השוהים ללא רישיון בישראל, רישיון שבו לא התזיקו עד כה. גם מטעם זה, אין זה מוצדק להיעתר לסעד זמני כאמור.

אשר על כן, מתבקש בית המשפט הנכבד לדחות את הבקשה לצו ביניים ככל שהיא מתייחסת לסעד שעניינו הנפקת רישיונות ישיבה לאזרחי אתיופיה שכלל אינם מחזיקים ברישיונות.

ענבל משה, עו"ד
פרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי)

תוכן עניינים

מס'	שם הנספח	עמ'
1	העתק החלטתו של ראש מנהל אכיפה וזרים מיום 2.11.2021	13
2	העתק הפרסום מתוך האתר של המחלקה לביטחון המולדת כפי שצורף להודעת המערערים בעניין ווקרגה	15
3	העתק סקירת היחידה לטיפול במבקשי מקלט בעניין אתיופיה מחודש נובמבר 2023	17
4	העתק המלצת מנכ"ל רשות האוכלוסין וההגירה מיום 7.1.24 (ללא הצרופות)	27
5	העתק חוות דעת משרד החוץ בהשחרת החלקים החסויים	30
6	העתק פניית המבקשים 1-2 למנכ"ל רשות האוכלוסין מיום 30.1.2024	41
7	העתק מענה למבקשים 1-2 מיום 12.2.2024	44

נספח 1

**העתק החלטתו של ראש מנהל
אכיפה וזרים מיום 2.11.2021**

עמ' 13

כ"ז בחשון, תשפ"ב
02 בנובמבר, 2021
סימוכין: 1144-2021

לכבוד:

עו"ד ענבר בראל
המוקד לפליטים ולמהגרים

עו"ד ענת בן דור
התכנית לזכויות פליטים

הנדון: פנייתכם בנוגע להחלת מדיניות אי הרחקה ביחס לטיגרים אזרחי אתיופיה וטיפול בבקשותיהם למקלט מדיני

מכתבכם מיום 23.8.21

תזכורת מיום: 24.10.21

בהמשך לפנייתכם שבנדון, הריני לעדכן כי גורמי המקצוע במשרדינו ובמשרדי הממשלה הרלוונטיים, עוקבים אחר המתרחש בחבל טיגריי שבאתיופיה ונוכח השינויים הפוליטיים אשר מתרחשים באתיופיה בעת הזו אנו ממשיכים לעקוב אחר ההתפתחויות הדינמיות.

בשים לב לאמור, אזרחי אתיופיה ממוצא טיגרי אשר הגישו בקשה לפתיחת תיק המקלט שלהם בשל המצב השורר בחבל טיגריי יקבלו רישיון לפי סעיף 2(א)5 לחוק הכניסה לישראל עד לסיום הטיפול בפנייתם.

בברכה,

יוסי אדלשטיין
ר' מינהל אכיפה וזרים

עותק:

הגב' אילת שקד- שרת הפנים
מר תומר מוסקוביץ- מנכ"ל רשות האוכלוסין וההגירה
עו"ד דניאל סלומון- יועמ"ש רשות האוכלוסין וההגירה

נספח 2

העתק הפרסום מתוך האתר של
המחלקה לביטחון המולדת כפי
שצורף להודעת המערערים בעניין
ווקרנה

עמ' 15

DHS Designates Ethiopia for Temporary Protected Status for 18 Months

Release Date: October 21, 2022

WASHINGTON – Today, the Department of Homeland Security (DHS) announced the designation of Ethiopia for Temporary Protected Status (TPS) for 18 months. Only individuals who are already residing in the United States as of October 20, 2022 will be eligible for TPS.

“The United States recognizes the ongoing armed conflict and the extraordinary and temporary conditions engulfing Ethiopia, and DHS is committed to providing temporary protection to those in need,” said **Secretary of Homeland Security Alejandro N. Mayorkas**. “Ethiopian nationals currently residing in the U.S. who cannot safely return due to conflict-related violence and a humanitarian crisis involving severe food shortages, flooding, drought, and displacement, will be able to remain and work in the United States until conditions in their home country improve.”

A country may be designated for TPS when conditions in the country fall into one or more of the three statutory bases for designation: ongoing armed conflict, environmental disaster, or extraordinary and temporary conditions. This designation is based on both ongoing armed conflict and extraordinary and temporary conditions in Ethiopia that prevent Ethiopian nationals, and those of no nationality who last habitually resided in Ethiopia, from returning to Ethiopia safely. Due to the armed conflict, civilians are at risk of conflict-related violence, including attacks, killings, rape, and other forms of gender-based violence; ethnicity-based detentions; and human rights violations and abuses. Extraordinary and temporary conditions that further prevent nationals from returning in safety include a humanitarian crisis involving severe food insecurity, flooding, drought, large-scale displacement, and the impact of disease outbreaks.

This will be Ethiopia’s first designation for TPS. Individuals eligible for TPS under this designation must have continuously resided in the United States since October 20, 2022. Individuals who attempt to travel to the United States after October 20, 2022 will not be eligible for TPS under this designation. Ethiopia’s 18-month designation will go into effect on the publication date of the forthcoming Federal Register notice. The Federal Register notice will provide instructions for applying for TPS and an Employment Authorization Document (EAD). TPS applicants must meet all eligibility requirements and undergo security and background checks.

For more information on USCIS and its programs, please visit [uscis.gov](http://www.uscis.gov/) (<http://www.uscis.gov/>) or follow us on [Twitter](http://twitter.com/uscis) (<http://twitter.com/uscis>), [Instagram](https://www.instagram.com/uscis) (<https://www.instagram.com/uscis>), [YouTube](http://www.youtube.com/user/uscis) (<http://www.youtube.com/user/uscis>), [Facebook](https://www.facebook.com/uscis/) (<https://www.facebook.com/uscis/>), and [LinkedIn](https://www.linkedin.com/company/uscis) (<https://www.linkedin.com/company/uscis>).

Topics

[CITIZENSHIP AND IMMIGRATION SERVICES \(/TOPICS/CITIZENSHIP-AND-IMMIGRATION-SERVICES\)](#)

[SECRETARY OF HOMELAND SECURITY \(/TOPICS/SECRETARY-HOMELAND-SECURITY\)](#)

Keywords

[SECRETARY ALEJANDRO MAYORKAS \(/KEYWORDS/SECRETARY-ALEJANDRO-MAYORKAS\)](#)

[TEMPORARY PROTECTED STATUS \(/KEYWORDS/TEMPORARY-PROTECTED-STATUS\)](#)

Last Updated: 10/29/2022

נספח 3

העתק סקירת היחידה לטיפול
במבקשי מקלט בעניין אתיופיה
מחודש נובמבר 2023

עמ' 17

29.11.2023

אתיופיה – נובמבר 2023

בין נובמבר 2020 לנובמבר 2022 התרחש סכסוך באזורים הצפוניים של אתיופיה, בפרט בטיגריי אך גם באמהרה ובאפאר. ממשלת אתיופיה וחזית השחרור העממית של טיגריי חתמו על הסכם שלום להפסקת פעולות האיבה בטיגריי בנובמבר 2022. החלו צעדי פירוק נשק ובנייה מחדש. המצב בטיגריי עדיין שביר וייתכנו עדיין תקריות מזוינות בודדות.

באוגוסט 2023, הוטל מצב חירום לאחר שהחל סכסוך בין קבוצות מיליציות אמהרה (פאנו) וכוח ההגנה הלאומי האתיופי. הסכסוך נמשך באזור אמהרה¹.

תדירות התקריות האלימות ירדה בשנת 2023, אך עדיין נותרו אתגרים ביישום הסכם השלום, במיוחד בכל הנוגע לצדק מעברי ונסיגת כוחות זרים. באפריל הודיע ראש הממשלה אביי אחמד כי כל הכוחות האזוריים ישולבו במשטרה ובצבא הארצי. ההחלטה עוררה מחאות באמהרה, והמיליציות התנגדו למאמץ, מה שגרם לאביי לפנות הן למשא ומתן והן לכוח כדי להשיג את מטרתו. באפריל, אתיופיה החלה בשיחות שלום עם צבא השחרור של אורומו (OLA), קבוצת מורדים שהתנגדה זה מכבר לממשלה ושכרתה ברית עם ה-TPLF במהלך התקדמותה לכיוון אדיס אבבה. עם זאת, בחודש יוני אמר אביי כי מיליציות מהוות "סיכון משמעותי לאחדות הלאומית" והבטיח להמשיך בפעילות עד שרק כוחות הביטחון הלאומיים יישארו.

קרבות פרצו שוב כאשר הממשלה הפדרלית התעמתה עם קבוצת מיליצית פאנו (Fano) באזור אמהרה. הקבוצה, שעשתה בעבר ברית עם הממשלה נגד כוחות טיגריי, טוענת שאדיס אבבה הזניחה את הביטחון של האזור על רקע המאמצים לתבוע את הסמכות הפדרלית ולשלב כוחות אזוריים בצבא. פקיד בכיר האשים את פאנו בניסיון להפיל את הממשלה לאחר שראש המודיעין של אתיופיה הודה בכך שהממשלה איבדה שליטה באזורים מסוימים. אתיופיה הכריזה על מצב חירום של שישה חודשים באמהרה כדי להילחם באיום, והתושבים דיווחו ששמעו יריות כבדות וראו כלי טיס צבאיים².

¹ GOV UK Foreign travel advice Ethiopia. <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/ethiopia/safety-and-security>.

² Conflict in Ethiopia By the Center for Preventive Action. Global Conflict Tracker. Available at: <https://www.cfr.org/global-conflict-tracker/conflict/ethiopia>.

אלימות - אוקטובר 2023

אלימות (The Armed Conflict Location & Event Data Project) ACLED מתעדת 155 אירועי אלימות פוליטיים ו-648 הרוגים מדווחים.

מרבית האלימות הפוליטית - 93 אירועים ו-419 הרוגים מדווחים באזור אורומיה, שם התעמתה הזית השחרור של אורומו (OLF)-שיין עם כוחות הממשלה ומיליציות פאנו. באזור אמהרה, מיליציות פאנו וכוחות הממשלה מתנגשים מאז אוגוסט, עם 54 אירועים ו-203 מדווחים על הרוגים במהלך אוקטובר. ACLED מצגים את המפה הבאה המתעדת את מספר התקריות הפוליטיות, תוך ציון כי קטגוריה שוב נמצאת בירידה ובשיפור, ואת מספר ההרוגים באזורים השונים.³

³ Acled. EPO October 2023 Monthly: Ethiopia's International Relations. Available at: <https://epo.acleddata.com/2023/11/22/epo-october-2023-monthly-ethiopia-international-relations/>.

עקורים חוזרים לכפריהם

על פי נציבות האו"ם לפליטים מספר העקורים באתיופיה על פי נציבות האו"ם לפליטים ביוני 2023 הינו 4,385,789. זהו בסך הכל 3.24 מיליון עקורים שחזרו למקום מגורם ב-2,754 כפרים ב-10 אזורים, כולל טיגרי. 3.13 מיליון מהחוזרים (96.78%) נעקרו בתחילת הסכסוך, 60,013 מהחוזרים (1.85%) נעקרו בתחילה עקב משבר האקלים, ו-44,248 מהחוזרים נעקרו בתחילה עקב בצורת 4.(1.37%)

אמהרה

אזור אמהרה היה מעורב בכמה משברים והשלכות הומניטריות נלוות במשך שנים, אך לפני 2021, הוא עדיין היה אחד האזורים הפחות הפכפכים בצפון אתיופיה עד לסכסוך האחרון בין הצבא הפדרלי למיליציה של אמהרה. על פי ההערכות, הסכסוך מתעורר מאז אפריל 2023 בעקבות הריגתו של פקיד ממשלתי בכיר אחד ופעולות הממשלה לקראת יישום הסכם השלום שהושג בנובמבר 2022 בפרטוריה, שם הודיעה הממשלה על תוכניות שנויות במחלוקת לשילוב כוחות מיוחדים אזוריים במוסדות ביטחון אחרים. מאז נוצרה דינמיקה ביטחונית מדאיגה עם לחימה מתמשכת בין הכוחות הפדרליים לבין מיליציות פאנו המקומיות. המצב מתדרדר בהדרגה למצב מורכב מאוד המוביל למספר מקרי מוות של אזרחים, פציעות, עקירות ואתגרים וצרכים הומניטריים מורכבים עבור אלפי אנשים ברחבי האזור. לחימה מתמשכת מבודדת וחטיפות בחלקים שונים של האזור הפריעו לגישה הומניטארית לקהילות מושפעות ולעקורים. העימותים החמושים נמצאים בעקומה הולכת וגוברת במיוחד מאז תחילת אוגוסט 2023 כאשר מיליציות הסתננו לערים, במיוחד בגונדר, צפון וולו, מזרח ומערב גוגיאם ובהיר דאר.

מצב החירום והעוצר שהוכרז ב-4 באוגוסט נשמר, המצב הביטחוני צפוי להישאר הפכפך באזור אמהרה עקב פעולות צבאיות מתמשכות וכישלון בהסכם השלום.

היקף הסכסוך הנוכחי באמהרה מכסה 11 אזורים ו-137 וורדס (woredas), מה שמוביל למשבר המורכב באזורים אלה וברחבי האזור⁵.

אדיס אבבה

מקורות שונים מעידים על כך כי המציאות באדיס אבבה אינה ולא היתה מציאות מלחמתית. גם במהלך מלחמת האזרחים האחרונה ההערכות לגבי אדיס אבבה נותרו קונסיסטנטיות באשר היותר יציבה. מחלקת המדינה של ארצות הברית מציינת באזהרות המסע שלה כי המצב הביטחוני

⁴ <https://data.unhcr.org/en/country/eth>.

⁵ Ethiopia: Civil unrest, DREF Operational update (MDRET031) 27. Nov. 2023. Available at: <https://reliefweb.int/report/ethiopia/ethiopia-civil-unrest-dref-operational-update-mdret031>.

באדיס אבבה יציב⁶. גם לפי אזהרת המסע של אירלנד המצב באדיס אבבה רגוע אולם מצוינת עליה משמעותית ברמת הפשע⁷, כך גם לפי אזהרת המסע הקנדית⁸.

בדו"ח משנת 2020 הממלכה המאוחדת מציינת כי **הבירה אדיס אבבה היא העיר הגדולה ביותר באתיופיה עם אוכלוסייה מוערכת של למעלה מ- 4.7 מיליון תושבים**. על פי דו"ח זה באופן כללי, אדם שחושש מגורמי מדינה ומגורמים שאינם ממלכתיים עשוי להיות מסוגל להעתיק את מגוריו לאדיס אבבה, אם המעבר סביר ולא קשה יתר על המידה. המעבר יהיה תלוי באופי ובמקור האיום ובנסיבותיו האישיות של האדם⁹.

אוכלוסיית אדיס אבבה בשנת 2023 מוערכת ב-5,460,591. אוכלוסיית העיר גדלה ב-232,797 בשנה האחרונה, מה שמייצג שינוי שנתי של 4.45%. עיר בירה זו מחזיקה בשטח של 527 קמ"ר. צפיפות האוכלוסין מוערכת כ-5,165 פרטים לכל קמ"ר זמין. כמעט רבע מכלל האנשים באתיופיה המתגוררים באזורים עירוניים חיים בעיר הבירה.

דמוגרפיה שבטית: קרוב למחצית מהאוכלוסייה בעיר אדיס אבבה היא מהקבוצה האתנית אמהרה, בעוד שרוב האוכלוסייה הנותרת מחולקת בין הקבוצות אורומו, גוראגי וטיגרי.

71% מהאוכלוסייה משתמשים בשפה האמהרית, קצת יותר מ-10% מהאנשים דוברי אורומו, וקיימות עוד ארבע שפות נוספות שיותר מ-1% מהאוכלוסייה משתמש בהן¹⁰. על פי מועצת הפליטים הקנדית בנתונים שפרסמה בשנת 2020 1,288,895 מאוכלוסית העיר הם בני האמהרה, 534,547 הינם בני האורומו, 169,182 הינם בני טיגריי, 447,777 הינם בני גוראגי¹¹.

⁶ Travel.State.Gov July 31 2023. . available at: <https://travel.state.gov/content/travel/en/traveladvisories/traveladvisories/ethiopia-travel-advisory.html>.

⁷ Ireland. Department of foreign affairs. Available at: <https://www.dfa.ie/travel/travel-advice/a-z-list-of-countries/ethiopia/>.

⁸ Ethiopia travel advice. Nov 2023 Available at: <https://travel.gc.ca/destinations/ethiopia>.

⁹ Home Office. Country Policy and Information Note Ethiopia: Background information, including internal relocation. Available at: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/920196/ETH_-_CPIN_-_BN_IR_-_V2.0e.pdf.

¹⁰ World Population Review Addis Ababa Population 2023. <https://worldpopulationreview.com/world-cities/addis-ababa-population>.

¹¹ IRB – Immigration and Refugee Board of Canada (Author) 2019–September 2021. Available at: <https://www.ecoi.net/en/document/2063732.html>.

דמוגרפיה דתית:

כ-82% מהאוכלוסייה בעיר הם בני הדת הנוצרית האורתודוקסית. 12.7% מהתושבים הם מוסלמים, 3.9% פרוטסטנטים, פחות מ-1% קתולים, ואחוז קטן יותר הולך בעקבות דתות אחרות. בעיר יש שיעור נמוך יותר של תמותת תינוקות מהמוצע הארצי, ועבור למעלה מ-98% מהבתים בעיר יש גישה למי שתייה נקיים. אוריינות מבוגרים בעיר הבירה היא הגבוהה ביותר מבין כל ערי המדינה, מעל 93% לגברים וכמעט 80% לנשים¹².

אורומיה

משרד החוץ האמריקאי מסווג אזורים ספציפיים בחבל ארץ זה כאזורים שאין להגיע אליהם (Do Not Travel) עקב סכסוך אלים ספורדי, תסיסה אזרחית ואלים על רקע אתני. האזורים הם: Bale , Illubabo , Kelem Wollega , East Wollega , West Wollega , Horro-Guduru Wollega .

אזורים אחרים באורומיה אשר קיים איסור להגיע אליהם כוללים חלקים מצפון, מערב ודרום מערב שאווה (Shewa) מצפון וממערב לאדיס אבבה. אזורים שאווה המזרחי בין ולנצייטי (Welenchiti) לאוואש (Awash), חלקים מהאזור Borena המקיף את Bule Hora. וחלקים מאזור גוג'י (Guji) ממזרח לבולה הורה¹³. משרד החוץ הקנדי מתיישר עם אותה המלצה¹⁴. הממלכה המאוחדת מציינת כי נרשמו מתיחות ואלים בין קבוצות חמושות וכוחות הביטחון ברחבי אזור אורומיה¹⁵.

על פי Aclled קיים מרד במערב אורומיה שנמשך זמן רב מאז עלייתו לשלטון של אביי אחמד כראש ממשלת אתיופיה ב-2018. יחד עם אלימות אתנית, עימותים קהילתיים ואלים פוליטית, האזור הגיע לשיא של כל הזמנים בנובמבר 2022. צבא השחרור של אורומו (OLA), הידוע גם בשם OLF-Shane, הוא קבוצת מורדים חמושה שהתפצלה מחזית השחרור של אורומו (OLF) בשנת 2019. מפקדי אגף המבצעים המזוינים של ה-OLF חסרי אמון ברפורמות הפוליטיות המובטחות של ראש הממשלה, אביי אחמד, וסירבו להתפרק מנשקם עם שאר הנהגת ה-OLF ב-2018. מפקדים אלו

¹² Addis Ababa Population 2023. Available at: <https://worldpopulationreview.com/world-cities/addis-ababa-population>.

¹³ Travel.State.Gov July 31 2023. . available at: <https://travel.state.gov/content/travel/en/traveladvisories/traveladvisories/ethiopia-travel-advisory.html>.

¹⁴ Ethiopia travel advice. Nov 2023 Available at: <https://travel.gc.ca/destinations/ethiopia>.

¹⁵ Foreign travel advice Ethiopia <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/ethiopia/safety-and-security>.

התפצלו רשמית מהאגף הפוליטי של ה-OLF ב-2019 ומאז הם מקיימים מרד אנטי-ממשלתי באזורי הפריפריה של מערב אורומיה. במהלך 2020, 2021 ו-2022, הקבוצה גדלה באופן אקספוננציאלי וכעת היא שולטת בשטחים גדולים במקומות כפריים ברחבי האזור. על פי המצוין במקור המידע למרות שהגישה למידע קשה מאוד באזור זה, דיווחים על המשך אלימות, עקירה וחוסר ביטחון מצביעים על כך כי יידרשו מאמצים צבאיים מוגברים כדי להשיג שליטה מלאה על אזור ולעקור מן השורש את המרד בראשות OLF-Shane. במיליציות OLF-Shane הובילו לחץ חמור על אוכלוסיות מקומיות באורומיה ובצעו ככל הנראה טבח בבני האמהרה המתגוררים באזור זה¹⁶.

אזהרות מסע:

- **ארצות הברית:** מחלקת המדינה של ארצות הברית מייעצת לאזרחי ארה"ב "לשקול מחדש נסיעות" ("Reconsider Travel") לאתיופיה ומזהה מספר אזורי "אל תיסע" ("Do Not Travel"), כולל אזור אמהרה, כמו גם טיגרי, אפאר (Afar), בנישאנגול גומוז (Benishangul Gumuz) ואזורים ספציפיים באורומיה ב - Southern Nations, SNNP, ואזורי הגבול של אתיופיה עם אריתריאה, סומליה, סודן, דרום סודן וקניה המצב הביטחוני באדיס אבבה רגוע ללא שינוי¹⁷.
- **הממלכה המאוחדת:** ממליצה לא להגיע לאתיופיה. (advises against all travel to parts of Ethiopia)¹⁸
- **קנדה:** על פי משרד החוץ הקנדי יש להימנע מנסיעות לא חיוניות עקב תסיסה אזרחית, אלימות, סכסוך מזוין ופשע. המצב הביטחוני עלול להידרדר ללא אזהרה מוקדמת. ייעוץ זה אינו כולל את אדיס אבבה¹⁹.
- **אירלנד:** משרד החוץ ממליץ לא להגיע לאזורים הבאים:
אזור טיגריי

¹⁶Acleddata. Western Oromia Conflict. 29/09/2023. Available at:

<https://epo.acleddata.com/western-oromia-conflict/>.

¹⁷ Security Alert – U.S. Embassy Addis Ababa, Ethiopia (August 03, 2023).

<https://et.usembassy.gov/security-alert-u-s-embassy-addis-ababa-ethiopia-august-03-2023/>.

¹⁸Foreign travel advice Ethiopia <https://www.gov.uk/foreign-travel-advice/ethiopia/safety-and-security>.

¹⁹ Ethiopia travel advice. Nov 2023 Available at: <https://travel.gc.ca/destinations/ethiopia>.

מדינה אזורית אמהרה, כולל לליבלה (Lalibela), הערים גונדר ובהיר דאר (Bahir Dar), והרי סימיין (Simien).

אזור צפון אפאר (Afar), בטווח של 10 ק"מ מהגבול עם אריתריאה.

אזור בנישאנגול-גומוז (Benishangul-Gumuz)

אזור גמבלה (Gambella)

אזורי הגבול עם סודן, דרום סודן וקניה (כולל כל מעברי הגבול היבשתיים)

יש הרבה פורענויות באזור סומלילנד, ובטווח של 100 ק"מ מהגבול עם סומליה (באזור סומלי אתיופיה), למעט האזור שמסביב לגייגה (Jijiga).

•אזורי מזרח ומערב גוגיי (אורומיה) ואזור גדיאו (SNNPR)

• מערב אורומיה, בפרט אזורי מערב וולגה (Wellega), מזרח וולגה, קלאם וולגה והורה גודרו וולגה.

אדיס אבבה כרגע רגועה. יש עלייה בפשיעה הזעירה באדיס אבבה, במיוחד שוד רחוב²⁰.

מדיניות:

ארצות הברית: מיום 12.12.2022 החלה הגנה זמנית עבור כל האתיופים. ההגנה בתוקף עד ליוני 2024²¹.

דנמרק: לאחר השעיית הטיפול בתיקים של אזרחים אתיופיים ב-16 בדצמבר 2021²² ועדת התיאום של הוועדה לערעורים לפליטים בדנמרק הסירה את ההשעיה ב 24 בפברואר 2022. ועדת הערר קבעה מאוחר יותר כי המצב הכללי באדיס אבבה לא היה בעל אופי כזה שכל אדם ממוצא טיגריאי

²⁰ Ireland department of foreign offers August 2023. <https://www.dfa.ie/travel/travel-advice/a-z-list-of-countries/ethiopia/>.

²¹ U.S Citizenship and Immigration Services.. Temporary Protected Status Designated Country: Ethiopia available at: <https://www.uscis.gov/humanitarian/temporary-protected-status/temporary-protected-status-designated-country-ethiopia>.

²² 4 Refugee Appeals Board | Flygtningenævnet. (2021, December 16). Flygtningenævnet berostiller behandlingen af sager vedrørende etiopiske statsborgere [Refugee Appeals Board suspends processing of cases concerning Ethiopian nationals]. <https://fln.dk/da/Nyheder/Nyhedsarkiv/2021/161220211>.

היה בסיכון להיות במעצר, או התעללות. לפיכך הערכה קונקרטיית תקבע אם נסיבות המבקש עמדו בתנאים למתן היתר שהייה²³.

עמדת UNHCR: העמדה פורסמה לאחרונה בחודש מרץ 2022.

מכיוון שהמצב בחלקים מאתיופיה נותר נזיל ואינו בטוח, נציבות האו"ם קוראת לכל המדינות לאפשר לאזרחים הנמלטים מאתיופיה גישה לשטחים שלהם ולהבטיח כיבוד עקרון אי ההחזרה בכל עת.

כל התביעות (בקשות מקלט) של אזרחים ותושבים של אתיופיה המבקשים הגנה בינלאומית צריכות להיות מטופלות בהליכים הוגנים ויעילים בהתאם לחוק הפליטים הבינלאומי והאזורי.

UNHCR סבור שאנשים הנמלטים ממצבי הסכסוך באתיופיה עשויים להיות נזקקים להגנה בינלאומית בהתאם לסעיף 1(2) של אמנת (Organisation of African Unity) OAU משנת 1969.

בנוסף, אנשים שנמלטים מהסכסוך באתיופיה עשויים לעמוד בקריטריונים של אמנת 1951 עבור מעמד פליטים.

בהתאם לפרופיל האישי ולנסיבות המקרה, ייתכן שיידרשו שיקולי הרחקה. יתר על כן, כדי לשמר את האופי האזרחי של ההגנה הניתנת, מדינות צריכות להעריך את מצב הכניסות בזהירות כדי לזהות גורמים חמושים ולהפריד אותם מאוכלוסיית הפליטים.

מכיוון שהמצב בחלקים מאתיופיה עשוי להישאר נזיל ולא בטוח עוד זמן מה, יחד עם מצב חירום הומניטרי שמתגלגל במדינה, UNHCR קורא למדינות להשעות החזרה בכפייה עבור אזרחים ותושבים של אתיופיה שמוצאם מכל אזור שנפגע כתוצאה מפעולה צבאית ו/או עקירה, או שנתר שברירי וחסר ביטחון, עד שהמצב יתייצב.

רף החזרה בכפייה הינו סטנדרט מינימלי וצריך להישאר במקומו, עד למועד שבו מצב הביטחון, שלטון החוק וזכויות האדם ישופרו באופן משמעותי כדי לאפשר חזרה בטוחה ומכובדת של אלה שאינם זקוקים להגנה בינלאומית.

²³ 5 Refugee Appeals Board | Flygtningenævnet. (2022, February 24). Flygtningenævnet genoptager behandlingen af sager vedrørende etiopiske statsborgere [Refugee Appeals Board resumes consideration of cases concerning Ethiopian nationals]. <https://fln.dk/da/Nyheder/Nyhedsarkiv/2022/240220222>.

מדינת ישראל
State of Israel

רשות האוכלוסין וההגירה
Population & Immigration Authority
سلطة السكان والهجرة

מינהל אכיפה וזרים
Enforcement and Foreigners Administration

יחידת הטיפול במבקשי מקלט

בנסיבות הנוכחיות, עם סכסוך ואלימות מתמשכים בחלקים של המדינה, בקנה מידה גדול, עקירה פנימית וצרכים הומניטריים חמורים, UNHCR אינו רואה שלילה של הגנה בין לאומית על בסיס חלופת מגורים פנימית כמתאימה²⁴.

²⁴ UNHCR POSITION ON RETURNS TO ETHIOPIA. Available at: March 2022.
<https://www.ecoi.net/en/file/local/2070760/623079204.pdf>.

נספח 4

העתק המלצת מנכ"ל רשות האוכלוסין וההגירה מיום 7.1.24 (ללא הצרופות)

עמ' 27

כ"ו בטבת תשפ"ד
07/01/2024
2024-00000116

לכבוד :

מר משה ארבל

שר הפנים

מכובדי שלום רב,

הנדון: המלצה בעניין מדיניות הנוגעת להרחקתם אזרחי אתיופיה למדינתם

החל משנת 2020 נקלעה אתיופיה לסכסוך פנימי אלים באזורים הצפוניים של אתיופיה, בפרט בטיגריי. מצב זה השפיע על היציבות הכללית באתיופיה.

בעקבות זאת, ביום 2.11.21 החליט ראש מנהל אכיפה וזרים, מר יוסי אדלשטיין, כי מבקשי מקלט אתיופים מחבל טיגריי אשר הגישו בקשות למקלט מדיני ובקשותיהן טרם הוכרעו או הגישו בקשות לפתיחת תיק המקלט שלהם בשל המצב השורר בחבל טיגריי יקבלו רישיון לפי סעיף 2(א)(5) לחוק הכניסה לישראל עד לסיום הטיפול בעניינם.

במקביל להחלטה זו, המשכיו גורמי המקצוע ברשות לעקוב אחר ההתפתחויות באתיופיה בכל עת על מנת שההחלטות בעניין בקשותיהם למקלט של מבקשי מקלט מאתיופיה יתקבלו על בסיס המידע העדכני ביותר ועל מנת לבחון האם אי היציבות באתיופיה יש בה כדי להשליך על החזרתם של כלל אזרחי אתיופיה השוהים בישראל.

במסגרת בחינה זו ואף לצורך מתן מענה בהליך משפטי שהתנהל ביחס לעניינם הפרטני של מבקשי מקלט מאתיופיה נעשתה פניה למשרד החוץ בבקשה לקבלת עמדתם המקצועית ביחס ליציבות הפנימית באתיופיה.

ביום 16.4.2023 התקבלה התייחסות משרד החוץ אשר בסופה נקבע, בין היתר, כי לא ניתן לקבוע קיומה של סכנה מידית כללית לאתיופים השבים לארצם וניתן לראות התפתחויות חיוביות ביחס למצב בטיגריי. יחד עם זאת, המלצתם הייתה לשוב ולבחון את מצב הדברים תוך פרק זמן של שלושה חודשים.

תמונת המצב של משרד החוץ הובאה בפניי, ולאחר קיום ישיבה בנושא עם גורמי המקצוע ברשות הוחלט כי עד לקבלה עמדה נוספת משרד החוץ בחלוף 3 חודשים, לשם מיצוי הליך הבחינה וכן בשל אילוצים אחרים, תימנע רשות האוכלוסין מכל הרחקה בפועל של אזרחי אתיופיה מישראל.

***מצ"ב חוות דעת בדבר היציבות הפנימית באתיופיה – תמונת מצב- התייחסות משרד החוץ- אפריל 2023.**

בין לבין, בחודש נובמבר 2023 התקבלה סקירת היחידה לטיפול במבקשי מקלט מדיני לפיה קיימות תמורות חיוביות שחלו באתיופיה מאז החל הסכסוך בחבל טיגריי, נחתם הסכם שלום בין המורדים לממשלת אתיופיה, יש חזרה של מיליוני אנשים שנעקרו מבתיהם מתחילת הסכסוך ושבים למחוזותיהם בתוך המדינה. ולכן, ניתן ליישם מנגנון של בחינה פרטנית של בקשות למקלט מדיני כאשר קיימת חלופת מגורים פנימית באתיופיה.

*מצ"ב סקירת היחידה לטיפול במבקשי מקלט מדיני בעניין אתיופיה- נובמבר 2023 ביום 3.1.23 התקבל מסמך תמונת מצב עדכני ממשרד החוץ בנוגע ליציבות הפנימית באתיופיה. בכל הנוגע למצב בחבל טיגריי, נקבע כי לאור המשך ההתפתחויות החיוביות בחבל לאורך זמן, לא ניתן לטעון לסכנה לאתיופים ממוצא טיגריי השבים לאזור טיגריי או למחוזות אחרים. על פי עמדת משרד החוץ, כי ניתן לאפשר החזרת נתינים אתיופים לאתיופיה בכפוף לבדיקה פרטנית של בקשות למקלט מדיני וככל שהם מוחזרים לאזור ספציפי בתוך אתיופיה שאינו מקום מוצאם, לצד היעדר סכנת רדיפה, באותו אזור, לכך שהאזור של חלופת המגורים המוצעת יעמוד בדרישות שנבעו בבית המשפט העליון לעניין זה.

*מצ"ב חוות דעת בדבר היציבות הפנימית באתיופיה – תמונת מצב- התייחסות משרד החוץ- דצמבר 2023.

על כן, לאור האמור, בהתבסס על עמדותיהם המפורטות של גורמי המקצוע ברשות ובמשרד החוץ אני סבור כי לא קיימת מניעה בהחזרתם של אזרחי אתיופיה, כולל אזרחי אתיופיה מחבל טיגריי, חזרה למדינתם. להחלטתך.

ברכה,

אייל סידי

נספח 5

העתק חוות דעת משרד החוץ
בהשחרת החלקים החסויים

עמ' 30

**** לשימוש פנימי – לא להפצה ****

ט"ו בטבת התשפ"ד
27 דצמבר 2023

לכבוד

נמר אייל סיסו

מנכ"ל

רשות האוכלוסין וההגירה

**הנדון: היציבות הפנימית באתיופיה – תמונת מצב
התייחסות משרד החוץ – דצמבר 2023**

סימוכין: פניות רשות האוכלוסין (דוא"ל) מיום 22.8.2021, 14.12.2022, 30.11.2023, מכתבינו "הקונפליקט בחבל טיגריי באתיופיה - תמונת מצב התייחסות משרד החוץ" מיום 25.3.2021, 16.4.2023, 6.10.2021

1. נייר זה מוגש תחת שתי מסגרות – בהמשך לפניית רשות האוכלוסין (בדוא"ל) מיום 30.11.2023 ובמסגרת הליך משפטי בו עלתה הסוגיה¹. בפניית רשות האוכלוסין נתבקשה התייחסותנו העדכנית בנוגע לתמונת המצב באתיופיה. נבקש להשיב כדלקמן:
2. בפתח הדברים אציין, כי התייחסותנו זו עניינה במתן תמונת מצב עדכנית כללית ביחס ליציבות הפנימית באתיופיה, תוך מתן דגש על ההתפתחויות בחבלים טיגריי ואמהרה, בהתבסס על חוות דעתם של גורמי המקצוע הרלוונטיים במטה משרד החוץ כמו גם לאחר התייעצות עם גורמי השטח בשגרירות ישראל באדיס-אבבה בירת אתיופיה ועם מדינות תואמות השקפה (like minded).
3. נדגיש כי התייחסותנו זו אין בה כדי להביע עמדה כלשהי בשאלה פרטנית בענייניו של מאן-דהוא אשר הגיש בקשה למקלט, וכן נדגיש כי המסגרת המשפטית המחייבת בהיבטים אלו היא האמנה בדבר מעמדם של פליטים משנת 1951 (להלן: "אמנת הפליטים משנת 1951") והפרוטוקול הנלווה משנת 1967 (להלן: "הפרוטוקול הנלווה") שישראל צד להן, כמו גם יתר מחויבויותיה הבינלאומיות של מדינת ישראל.

I. תמונת מצב - הקונפליקט בחבל טיגריי:

1. כזכור, החל מנובמבר 2020 נקלעה אתיופיה לסכסוך פנימי אלים בין הממשלה הפדראלית בראשות רה"מ אביי אחמד, לבין ארגון ה-TPLF (Tigray People's Liberation Front) – החזית לשחרור העם הטיגרי) המייצג את המיעוט הטיגרי במחוז הצפוני טיגריי.

¹ עמ"נ 1003-10-22 מינטסנטוט וונדו ווקגרה נ' משרד הפנים רשות האוכלוסין וההגירה.

שד' יצחק רבין 9, ת.ד 3013, ירושלים 91035 טל' 02-5303111

**** לשימוש פנימי – לא להפצה ****

2. כבר בשבועות הראשונים של הלחימה ועד לימיה האחרונים, המלחמה בטיגריי זלגה למחוזות הסמוכים, אמהרה (Amhara)² ואפאר (Afar)³, במעורבות של כוחות (מיליציות) משני המחוזות הנ"ל לצד הצבא הפדראלי. בנוסף, הסכסוך התרחב וכלל את כוחות צבא אריתראה שסייעו אף הם לצבא אתיופיה כנגד ה-TPLF. בשלב מסוים של המערכה נטען למעורבות של צבא סומליה.⁴ ניתוק דרכי התקשורת, חסימת דרכי הגישה והפסקות חשמל תדירות, [REDACTED], הקשו על השגת מידע [REDACTED] אודות המצב בשטח [REDACTED].
3. לאחר שנתיים של סכסוך אשר הובילו למשבר כלכלי במדינה ומשבר הומניטרי חמור בצפון המדינה, כמו גם לבעיה אקוטית של עקורים ופליטים, נחתם ב-2 בנובמבר 2022 הסכם שלום בין ממשלת אתיופיה ל-TPLF בפרטוריה, דרום אפריקה.⁵ עשרה ימים לאחר מכן, ב-12 בנובמבר 2022, נחתם בניירובי, קניה, הסכם שני בין הצדדים, ליישום תהליך הפיוס.⁶
- במסגרת הסכם זה, התחייבה ממשלת אתיופיה לאפשר הכנסת סיוע הומניטרי לאזורי הלחימה ולהתחיל בשיקום התשתיות וה-TPLF מצדו התחייב לפירוז מלא מנשק, תוך התכנסות לתהליך פיוס לאומי. בהסכם היישום נקבע כי תחילת העברת השליטה לממשלה בשטח תתבצע עד לסוף נובמבר 2022, ועד אז ייקבע גם מנגנון ולו"ז לפירוק מנשק קל. באשר לפירוק מנשק כבד, צוין בהסכם היישום שפירוק זה יתבצע במקביל לנסיגה מהאזור של "הכוחות הזרים" והמיליציות שנלחמו לצד צבא אתיופיה [REDACTED], ללא ציון מועד מפורש.
4. שנה לאחר החתימה על ההסכם, ניתן לקבוע כי יישומו אכן מתקדם, [REDACTED], וישנו שיפור במצב הבטחוני במחוז. ה-TPLF הוצאה מרשימת הטרור של אתיופיה, הוקמה ממשלת מעבר באזור (בהובלת מנהיגי TPLF לשעבר), הוקמה נציבות לאומית לשיקום כוחות ה-TPLF ולשילובם במנגנוני הבטחון הפדראליים, הוקם מנגנון צדק מעברי, ועוד.⁷ [REDACTED].⁸ עם זאת, דווח על עיכובים בפירוק מנשק של המורדים, בפירוז הכוחות ובשילובם מחדש בצבא

² [https://www.france24.com/en/africa/20201114-rockets-fired-at-two-ethiopian-cities-as-tigray-](https://www.france24.com/en/africa/20201114-rockets-fired-at-two-ethiopian-cities-as-tigray-conflict-continues)

[conflict-continues](https://www.france24.com/en/africa/20201114-rockets-fired-at-two-ethiopian-cities-as-tigray-conflict-continues)

³ [https://www.voanews.com/a/ethiopia-tigray-ethiopias-afar-region-urges-civilians-fight-tigray-](https://www.voanews.com/a/ethiopia-tigray-ethiopias-afar-region-urges-civilians-fight-tigray-rebels/6208639.html)

[rebels/6208639.html](https://www.voanews.com/a/ethiopia-tigray-ethiopias-afar-region-urges-civilians-fight-tigray-rebels/6208639.html)

⁴ <https://www.africanews.com/2021/06/09/un-report-alleges-somalia-troops-fought-in-the-tigray-war/>

⁵ <https://igad.int/wp-content/uploads/2022/11/Download-the-signed-agreement-here.pdf>

⁶ <https://addisstandard.com/wp-content/uploads/2022/11/Executive-Declaration.pdf>

⁷ [https://www.ohchr.org/en/press-releases/2023/12/ethiopia-justice-past-abuses-must-be-victim-](https://www.ohchr.org/en/press-releases/2023/12/ethiopia-justice-past-abuses-must-be-victim-centred-and-include-criminal)

[centred and include criminal](https://www.ohchr.org/en/press-releases/2023/12/ethiopia-justice-past-abuses-must-be-victim-centred-and-include-criminal)

⁸

**** לשימוש פנימי – לא להפצה ****

הפדראלי.⁹ שיקום האזור מתקדם גם הוא, עם שת"פ בין גופי או"ם, הבנק העולמי והממשלה בשיפור הגישה למים, שירותי בריאות, חינוך, ושירותים בסיסיים נוספים.¹⁰

5. המצב ההומניטרי במחוז עדיין קשה. שיעור התת-תזונה [REDACTED] נע בין 10-15% ו-1.28 מיליון איש עדיין מקבלים סיוע מזון. העקורים מהווים מרכיב חשוב בקרב מקבלי הסיוע. דו"ח סוכנות האו"ם (Office for the Coordination of Humanitarian Affairs) מתאריך ה-1 בדצמבר 2023 מציין כי מאז ספטמבר 2023, תכנית ה"החזרה מרצון של עקורי המלחמה" הצליחה לסייע ל-48,313 עקורים במקלה בירת טיגריי, לחזור לבתיהם אותם עזבו במהלך המלחמה (מתוך יעד כולל של 59,493 אנשים).¹¹ בנוסף, הממשלה מספקת סיוע מזון למעל חצי מיליון עקורים מחוץ למקלה. בנובמבר 2023 החזירה ארה"ב את תכנית סיוע המזון לאתיופיה באמצעות USAID, כחצי שנה לאחר שהופסקה בחשד לשחיתות. הסיוע האמריקאי ניתן למיליוני אתיופים ברחבי המדינה, בדגש על טיגריי ובעיקר בקרב עקורי המלחמה.¹²

6. השלטון הזמני בטיגריי פועל בשיתוף הממשלה הפדראלית לשיקום וליציבות, אך טרם הצליח להטיל את מרותו באופן מלא. ישנם דיווחים על התגברות האופוזיציה הפנימית נגדו.¹³ כמו כן, בחודשיים האחרונים דווח על פיטורם של לפחות 10 בכירים, על רקע "כשלון במילוי תפקידים".¹⁴ אין מידע על אירועי אלימות, לחימה או פגיעה באזרחים.

7. [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

⁹ - <https://issafrica.org/iss-today/a-year-after-the-pretoria-agreement-hard-work-remains-for-ethiopia>

בנובמבר 2023.

¹⁰ - <https://www.unops.org/news-and-stories/news/increasing-access-to-basic-services-in-tigray>

בדצמבר 2023.

¹¹ <https://reports.unocha.org/en/country/ethiopia>

¹² <https://apnews.com/article/ethiopia-usaid-food-aid-resumption-us-3588aeb9788f9d52da082ca02ed95e06>

15 בנובמבר 2023.

¹³ משיחה באדיס עם גורם בשגרירות ארה"ב, 27 בנובמבר 2023, וכן דיווחים בתקשורת:

¹⁴ <https://www.france24.com/en/live-news/20230907-police-beat-arrest-opposition-supporters-in-ethiopia-s-tigray>

¹⁵ - <https://addisstandard.com/tigrays-tug-of-war-the-quest-for-recovery-amidst-power-struggles>

בדצמבר 2023.

15

16

17

שד' יצחק רבין 9, ת.ד. 3013, ירושלים 91035 טל' 02-5303111

Shderot Yitzhak Rabin, P.O.Box 3013, Jerusalem, 91035 Tel: 972-2-5303111

**** לשימוש פנימי – לא להפצה ****

8. מבחינת ממשלת אתיופיה, [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED] 18 [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

19 [REDACTED]
9. על פי הערכת [REDACTED], ובהסתמך על שיח עם גורמים נוספים [REDACTED] באתיופיה, ישנה כיום רגיעה באזור טיגריי, ועפ"י הידוע לנו, תהליך חזרת העקורים לא לווה בגילויי אלימות. תהליך זה, אף שלא הושלם, משקף חזרה לשגרה. כמו כן, יש שיפור בגישה של סיוע הומניטרי לחבל.

II. מצב היציבות במחוזות מחוץ לחבל טיגריי ושאלת הרדיפה על בסיס אתני:

1. ככלל, באתיופיה זוכה הסוגיה האתנית, בדגש על זהות אתנית והשתייכות לקבוצות אתניות שונות, לתשומת לב בשיח החברתי והפוליטי ולחשיבות גבוהה על רקע מאבק על כח והשפעה בחברה ובציבוריות.²⁰ עד לאחרונה, בתעודת הזהות של כל אזרח היה מצוין המוצא האתני שלו (רה"מ הנוכחי אב"י אחמד שינה את הנוהל, והיום רק רשום "לאום: אתיופיה"). המחלוקות האתניות החריפו בשלוש השנים האחרונות על רקע הלחימה בטיגריי וחוסר היציבות באמהרה ואורומיה, וברחבי המדינה כולה נרשמו תקריות רבות על רקע מחלוקות אתניות. במקביל, ישנה עלייה בכל המדינה בתופעות פליליות של שוד, גניבות ואף חטיפות ובקשות כופר מבני משפחה. זאת, על רקע ההשלכות הכלכליות הקשות של הקורונה, הלחימה בטיגריי ואמהרה, בעיות מטבע (מחסור במט"ח ואינפלציה גבוהה) והמחסור במזון, בין היתר עקב מלחמת רוסיה-אוקראינה – תופעות שהביאו לעליות מחירים חדות.
2. אתיופיה מורכבת כיום, לאחר פיצול נוסף לאחרונה, מ-12 מחוזות המוגדרים על בסיס קבוצות אתניות ולשוניות.²¹ מבנה המדינה הינו פדראלי, וכל מחוז נהנה מרמה מסוימת של אוטונומיה. שני המחוזות הגדולים ביותר, אמהרה ואורומיה, מאכלסים מעל 60 אחוז

18 [REDACTED]
19 [REDACTED]
<https://www.ohchr.org/en/press-releases/2023/12/ethiopia-justice-past-abuses-must-be-victim-centred-and-include-criminal>
²⁰ כידוע, אתיופיה היא מדינה פדראלית עם אוכלוסייה מגוונת של כ-114 מיליון אזרחים, שמוצאם בכ-80 קבוצות אתניות - <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/ethiopia>
²¹ <https://www.cia.gov/the-world-factbook/countries/ethiopia>

שד' יצחק רבין 9, ת.ד. 3013, ירושלים 91035 טל' 02-5303111

**** לשימוש פנימי – לא להפצה ****

מתושבי המדינה. מעבר לאמור לעיל, בעקבות המלחמה בצפון המדינה, מספר מחוזות נוספים סובלים כיום מחוסר יציבות ודרגות שונות של התקוממויות, הן בין קבוצות אתניות שונות המתגוררות שם, והן מול השלטונות עצמם.

3. **אמהרה:** זהו המחוז השני בגודלו מבחינת אוכלוסייה אחרי אורומיה, והדומיננטי ביותר מבחינת תרבות המדינה וזהותה. מאז אוגוסט 2023, מתקיים במחוז אמהרה סכסוך בין מיליציות ה-FANO המקומית, אשר נלחמה לצד הממשלה במלחמה בטיגריי, לבין כוחות הצבא הפדראלי. הסכסוך הנוכחי החל עם כוונתו של הממשל הפדראלי לפרק מנשקה את הפאנו, וסירובה של זו לקבל את הדין. על רקע זה, הוכרז ב-4 באוגוסט 2023 על מצב חירום במדינה, בדגש על אזור אמהרה, בעקבות התפרצות קרבות באזור. מצב החירום קצוב בזמן ועתיד לפוג בתום חצי שנה, בתחילת פברואר 2024.²² כיום נמשכים הקרבות, בעצימות נמוכה, כהתלקחויות מקומיות מחוץ לערים, במאמץ של הצבא הפדראלי להשיב לעצמו שליטה באזור.

[REDACTED]

²³ [REDACTED]

4. **אורומיה:** המחוז הגדול ביותר במדינה ומולדתו של השבט הגדול ביותר, האורומו, המונה כ-35 אחוז מאוכלוסיית אתיופיה. בשנתיים האחרונות, התגברה אי היציבות באזור אורומיה על רקע עלייה במתח בין הרוב האורומי למיעוטים באזור, בעיקר האמהרי, אך גם בקרב האורומו עצמם. בנוסף, על רקע המלחמה בטיגריי, נמשך מאבק ה-OLA (הצבא לשחרור האורומו) בממשלה הפדראלית להשגת עצמאות אורומיה, למרות זהותם האורומית של חלק גדול מחברי הממשלה, כולל רה"מ אביי עצמו. נמשכים הדיווחים על אלימות ה-OLA נגד קבוצות מיעוטים המתגוררות באזור, בעיקר אמהרה.²⁴ [REDACTED]²⁵ הארגון מוגדר על ידי ממשלת אתיופיה כארגון טרור. למרות כל הנ"ל מקדמת הממשלה הפדראלית תהליך פיוס מול ה-OLA שבינתיים לא נשא פרי.²⁶

²² [https://www.reuters.com/world/africa/ethiopia-declares-state-emergency-following-militia-clashes-](https://www.reuters.com/world/africa/ethiopia-declares-state-emergency-following-militia-clashes-2023-08-04/)

2023-08-04 / - 4 באוגוסט 2023.

²³

²⁴ [https://www.reuters.com/world/africa/ethiopia-romiya-region-accuses-ola-rebels-killing-many-](https://www.reuters.com/world/africa/ethiopia-romiya-region-accuses-ola-rebels-killing-many-2023-12-02/)

²⁵ [https://www.thedefensepost.com/2023/12/06/civilians-killed-ethiopia-attacks-people-2023-12-02-](https://www.thedefensepost.com/2023/12/06/civilians-killed-ethiopia-attacks-people-2023-12-02/)

²⁶ שני הסבבים, מחודש מאי 2023 ומחודש נובמבר 2023, נכשלו: [https://www.reuters.com/world/africa/first-round-peace-talks-between-ethiopia-oromo-rebels-ends-without-deal-2023-05-03-](https://www.reuters.com/world/africa/first-round-peace-talks-between-ethiopia-oromo-rebels-ends-without-deal-2023-05-03/)

[https://www.reuters.com/world/africa/ethiopia-says-talks-with-rebel-group-ola-end-without-deal-2023-](https://www.reuters.com/world/africa/ethiopia-says-talks-with-rebel-group-ola-end-without-deal-2023-02-5303111/)

שד' יצחק רבין 9, ת.ד. 3013, ירושלים 91035 טל' 02-5303111

**** לשימוש פנימי – לא להפצה ****

5. מאז ינואר 2023 מוצאים המתחים האתניים ביטוי גם בכנסייה האורתודוקסית

האתיופית, ²⁷ [REDACTED]

למרות שהסכסוך הפנימי בכנסייה הסתיים ²⁸ בפברואר 2023, [REDACTED]

²⁹ [REDACTED]

6. **אדיס אבבה:** באדיס המצב שקט יחסית. [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

³⁰ מעבר לשמועות, [REDACTED] לא מכירה עדויות

להתנכלויות של ממש באנשים על רקע אתני בלבד.

7. [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

³⁴ [REDACTED]

III. עמדת מדינות תואמות השקפה (Like Minded):

11-21 / - סבב נובמבר.
²⁷ [REDACTED]
²⁸ [REDACTED]
²⁹ [REDACTED]
³⁰ [REDACTED]
³¹ [REDACTED]
³² [REDACTED]
³³ [REDACTED]
³⁴ [REDACTED]

שדי יצחק רבין 9, ת.ד. 3013, ירושלים 91035 טל' 02-5303111
Shderot Yitzhak Rabin, P.O.Box 3013, Jerusalem, 91035 Tel: 972-2-5303111

**** לשימוש פנימי – לא להפצה ****

[REDACTED]

1. **ארה"ב:** ב-12 בדצמבר 2022, זמן קצר לאחר החתימה על הסכם השלום בין הצדדים למלחמה בטיגריי, העניק המזכיר לביטחון לאומי של ארה"ב מעמד של הגנה זמנית (TPS – Temporary Protected Status) לכל נתיני אתיופיה הנמצא בארה"ב, לתקופה של 18 חודשים (עד ה-12 ביוני 2024). המעמד, שניתן לנתינים אתיופים מכלל הרקעים ואזורי המוצא, מאפשר להם לשהות ולעבוד בארה"ב בתקופה הני"ל, ללא חשש מהשבה לאתיופיה.³⁵

א. הרקע להחלטה, כפי שגם צוין בה - הסכסוך המתמשך במדינה ותנאים מיוחדים וזמניים בשטח. ההערכה האמריקאית התומכת בהחלטה מציינת את הסכסוכים באזורי טיגריי, אורומיה, בנשגול-גומוז וגמבלה. לגבי טיגריי, מצוין כי ארה"ב מעריכה שהסכם השלום הינו צעד ראשון חשוב להפחתת האלימות בצפון המדינה, אך הגבלתו לטיגריי בלבד משאירה לא מעט אזורים ברחבי אתיופיה ללא מענה לאתגרים ההומניטריים העומדים בפניהם.

ב. החלטת ארה"ב מציינת את חוסר היציבות באזור אורומיה והפרות זכויות האדם בעימות בין ארגון ה-OLA לצבא אתיופיה, כולל טענות להרג ומעצר של אורומים ע"י הממשלה והרג נציגי ממשלה (צבאיים ואזרחיים) על ידי ה-OLA. בנוסף, בסכסוך בין ה-OLA למיעוט האמהרי באזור, ישנה התייחסות למעשי הטבח של ה-OLA. ההחלטה מציינת כי חוסר היציבות באורומיה גורם לעקירה וכן להחמרת המצב ההומניטרי בהיבטי ביטחון מזון, גישה למים ושירותי הבריאות.

ג. ההחלטה מציינת עוד עקירתם של אזרחים כתוצאה מחוסר היציבות בטיגריי, אורומיה ובנשגול-גומוז.

ד. ההחלטה מציינת גם השפעתן של בעיות אקלים, שמחמירות בעיות הומניטריות כביטחון מזון וקריסת תשתיות.

ה. [REDACTED]

³⁵ <https://www.federalregister.gov/documents/2022/12/12/2022-26880/designation-of-ethiopia-for-temporary-protected-status>. עפ"י דברי ההסבר להחלטה, הערכת ה-DHS היא כי מדובר בכ-26,730 אנשים הנמצאים בארה"ב וזכאים לקבלת TPS.

שד' יצחק רבין 9, ת.ד. 3013, ירושלים 91035 טל' 02-5303111

Shderot Yitzhak Rabin, P.O.Box 3013, Jerusalem, 91035 Tel: 972-2-5303111

**** לשימוש פנימי – לא להפצה ****

[Redacted text block containing multiple paragraphs of blacked-out content]

.IV מסקנות:

**** לשימוש פנימי – לא להפצה ****

1. באשר למתרחש בחבל טיגריי עצמו, לאור המשך ההתפתחויות החיוביות בחבל לאורך זמן, בין היתר, התמשכות תהליך הפיוס והשיקום, תהליך חזרת העקורים המשקף חזרה לשגרה והעדר מידע על אירועי אלימות או על מעצרים של טיגריים בשל מוצאם, למרות המורכבות והאתגרים בהם נתקל תהליך הפיוס, לא ניתן לטעון לסכנה לאתיופים ממוצא טיגריי השבים לאזור טיגריי, או למחוזות אחרים.
 2. המתיחות והפעילות הצבאית באמהרה אמנם נמשכת גם אם בעצימות נמוכה [REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED] אין עדויות על רדיפה של אתיופים בעלי רקע אמהרי שאינם מעורבים בלחימה או שאינם מפרי סדר [REDACTED]
באתיופיה יש אזורים בטוחים. אזור אדיס אבבה נחשב כבטוח לאזרחים באופן כללי.
 3. להערכתנו, הערים הגדולות בטיגריי בטוחות. באמהרה, לאור הירידה בעצימות הלחימה, התקדמות הצבא ושליטתו בערים הגדולות במחוז – לא ניתן לקבוע קיומה של סכנה מיידית לאתיופים החוזרים אליהן. בנוסף, בחודשים האחרונים אין מידע על מעצר אזרחים באדיס הבירה, בשל מוצאם האתני.
 4. עם זאת, יש להדגיש כי המציאות המורכבת באזורים שונים באתיופיה, כגון הדיווחים על מקראי אלימות כלפי מיעוטים באזור אורומיה [REDACTED]
[REDACTED], לא מאפשרת לשלול מצבים בהם נשקף איום לאינדיבידואלים על רקע אתני, פוליטי או דתי באזורים מסוימים. [REDACTED]
[REDACTED]
- כמו כן, חשש למלחמה פוטנציאלית [REDACTED] בשלב מאוחר יותר, אינו מצדיק להערכתנו מניעת החזרת אתיופים לאתיופיה.
5. לאור כל הנ"ל, ובשים לב לעמדותיהן של מדינות ידידותיות תואמות השקפה (like-minded), עמדתנו היא כי ניתן לאפשר החזרת נתינים אתיופיים לאתיופיה, בכפוף לבדיקות פרטניות המאשרות כי לא נשקפת למותרים סכנה [REDACTED]
[REDACTED]; וככל שהם מוחזרים לאזור ספציפי בתוך אתיופיה שאינו מקום מוצאם, לצד היעדר סכנת רדיפה באותו אזור, לכך שהאזור של חלופת המגורים המוצעת יעמוד בדרישות שנקבעו בבית המשפט העליון לעניין זה³⁶, דהיינו, שהאזור נגיש מבחינה חוקית ומעשית לאדם והוא מסוגל לחיות שם חיים סבירים ונוחים באופן יחסי מבלי שמוטל עליו נטל בלתי סביר, או המעבר יותר אותו "בודד" לחלוטין, באופן שיוביל אותו לשוב לאזור שבו הוא מצוי בסכנה.

³⁶ בר"ם 5040/18, פסקאות 54-64.

שד' יצחק רבין 9, ת.ד. 3013, ירושלים 91035 טל' 02-5303111

Shderot Yitzhak Rabin, P.O.Box 3013, Jerusalem, 91035 Tel: 972-2-5303111

**** לשימוש פנימי – לא להפצה ****

6. בטרם חתימה נציין כי האמור לעיל נכתב על דרך הכלל ומבלי להביע עמדה כלשהי בעניין בקשת מקלט תלויה ועומדת, או כזו שנדונה על ידי רשות האוכלוסין בעניינו של מאן-דהוא. כידוע, על כל מקרה להיבחן בשים לב לנסיבותיו הפרטניות ולאור הכללים הקבועים באמנת הפליטים ומחויבויותיה של מדינת ישראל על פי המשפט הבינלאומי.
7. יודגש כי נייר זה הינו תכתובת פנימית בינמשרדית מטעם משרד החוץ, ולאור זאת אין להעבירה לגורם כלשהו, מבלי לקבל אישור לכך מראש ממשרד החוץ.

בברכה,

שרון בר-לי

סמנכ"לית אפריקה

העתק:

רוגן לוי – מנכ"ל משרד החוץ
ד"ר טל בקר – יועמ"ש למשרד החוץ
שרון בר-לי – סמנכ"ל אפריקה במשרד החוץ
רינה דביר – מ"מ סמנכ"ל קונסולרית במשרד החוץ
עו"ד דניאל סולומון – יועמ"ש רשות האוכלוסין וההגירה

נספח 6

**העתק פניית המבקשים 1-2 למנכ"ל
רשות האוכלוסין מיום 30.1.2024**

עמ' 41

30.1.2024

לכבוד:

מר אייל סיסו
מנכ"ל רשות האוכלוסין וההגירה
משרד הפנים

שלום רב,

הנדון: הגשת בקשות פרטניות להימנע מהרחקה של אזרחי אתיופיה שלא על בסיס

עילה המנויה באמנת הפליטים ובקשות לפתיחת תיק מקלט

סימוכין: פנייתנו מיום 21.1.24 מענה מיום 29.1.23

בהמשך לפנייתנו ומענה מטעמכם כמצוין לעיל, נבקש את התייחסותכם בדחיפות לשאלה כיצד יתאפשר למבקשי מקלט אתיופים שבקשתם למקלט נדחתה בעבר אולם לאור המצב הנוכחי כפי שפורט בפנייתנו, יעמדו בפני סכנה לחיים או לחירות אם יכפה עליהם לשוב לאתיופיה, לשטוח טענותיהם בפני הרשות. והכל כפי שיפורט להלן;

1. מבלי לחזור על הדברים ומבלי לקבל את טענותיך ביחס למעמדה המשפטי של מדיניות הרשות להימנע מהרחקתם של אזרחי אתיופיה השוהים בישראל, נבקש את התייחסותך למצבם של אזרחי אתיופיה, שבקשת המקלט שלהם נדחתה בעבר ומבקשים להעלות בפני הרשות טענות עדכניות ביחס לסכנה הנשקפת לחייהם או לחירותם.

2. נחדד. בתשובתך שלעיל צוין כי "בכל הנוגע למי שבקשתם נדחתה בעבר לאחר שנבחנה באופן פרטני, ככל שיחפצו להגיש בקשה לפתיחת תיק הרי שיהיה עליהם לתמוך את בקשתם באסמכתאות מתאימות שמלמדות על שינוי נסיבות שיש בו כדי להשליך על עניינם הפרטני מאז התקבלה ההחלטה המקורית בבקשתם למקלט מדיני".

3. בהתאם לאמור נבקש לדעת כיצד, ברמה הפרקטית, יתאפשר לאזרחי אתיופיה שאינם מיוצגים לשטוח טענות עדכניות בפני הרשות בהינתן שהטופס המקוון, שהוא הדרך היחידה להגיש בקשות מקלט בישראל, אינו מאפשר הגשת בקשה נוספת למי שבקשתו נדחתה.

4. בנוסף, כידוע, כפי שמתחייב מעיקרון אי ההחזרה וכפי שנקבע בפסיקה, אי זכאות למעמד פליט "אין משמעה בהכרח שלילת ההגנה שמוענקת [למבקש] והרחקתו מישראל. ההגנה שמקנה אמנת הפליטים איננה ההגנה היחידה מפני הרחקה למדינת המוצא, שכן מכוח העיקרון הכללי של-Non-Refoulement, מדינת ישראל איננה מרחיקה אדם למקום שבו נשקפת סכנה לחייו או לחירותו" (עע"מ 8908/11 אספו נ' משרד הפנים (17.07.2012), פס' 19).

5. אך למרות שהדין הבין לאומי המנהגי והפסיקה הישראלית אינן מותירות מקום לספק בדבר נחיצותה של בחינה פרטנית של טענות לסכנה לחיים או לחירות החורגות מן העילות הצרות המוגדרות באמנת הפליטים, בפועל אין בנמצא כתובת אליה יכול לפנות פלוני על מנת לטעון טענות כאמור.

6. הדבר קריטי ביחס לאזרחי אתיופיה לאור העובדה שכפי שמתואר בפנייתנו ואף עולה מחוות הדעת של יחידת ה-RSD, איזורים רבים עדיין מושפעים מלחימה באופן המציב אזרחים בסכנה ממשית.

- זאת בנוסף להשפעת הלחימה, כמו גם אסונות טבע מהעת האחרונה, על האפשרות לספק צרכים בסיסיים הנדרשים למחייה כמו מזון וטיפול רפואי, ולנסיבותיהם הספציפיות של הפונים השונים.
7. לכן נבקש לדעת באיזה אופן לשיטתכם על אזרחי אתיופיה אשר בקשתם למקלט נדחתה אולם בשל שינוי הנסיבות בארצם יהיו חשופים לסכנה לחיים או לחירות וזאת בייחוד וספציפית בהתייחס לסעיף 14ג. לנוהל הטיפול במבקשי מקלט ואי קיומו של הליך אחר לבחינת טענות לאי הרחקה.
8. מטרתה של פניה זו היא לקבל מידע על מנת שנוכל לתווכו ובהירות ובמהירות לפונים אלינו מקרב הקהילה האתיופית בישראל. אין בה ובהעדר התייחסות מפורטת לתשובתך לקבל את האמור בה או לחזור בנו מטענה כלשהי מטענותינו שפורטו בהרחבה בפנייתנו מיום 21.1.24.

בברכה,

נטע מישלי, עו"ד
מנהלת המחלקה המשפטית
המוקד לפליטים ולמהגרים

מכותבים:

מר משה ארבל, שר הפנים

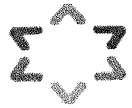
מר מתיאס לה רוטה, נציג נציבות האו"ם לפליטים בישראל

נספח 7

העתק מענה למבקשים 1-2 מיום

12.2.2024

עמ' 44

12/02/2024
ג' אדר א' תשפ"ד

לכבוד

הגב' נטע מישלי, עו"ד

המוקד לפליטים ולמהגרים

באמצעות דוא"ל: michal@hotline.org.ilהנדון: הגשת בקשות פרטניות להימנע מהרחקה של אזרחי אתיופיה שלא על בסיס עילה המנויה באמנת הפליטים ובקשות לפתיחת תיק

סימוכין: מכתבכם מיום 30.01.2024

פנייתכם שבנדון הועברה לטיפולנו ולהלן התייחסותנו:

אזרחי אתיופיה אשר בקשתם למקלט נדחתה בעבר והם מבקשים להעלות טענותיהם בדבר שינוי נסיבות שרלוונטי לעניינם הפרטני שחל לאחר שנדחתה בקשתם למקלט מדיני יכולים לפנות לכתובת דוא"ל- פניות הציבור: rsd_pniot@piba.gov.il ובקשתם תידון.

ברצוני להדגיש, כי על מנת שנוכל לטפל בפניות אלו באופן המיטבי נבקש כאמור לפנות רק במקרים בהם חל שינוי נסיבות מהותי בעניינו של המבקש מאז שניתנה החלטה הדוחה את בקשתו הפרטנית למקלט מדיני, כמו כן, על הבקשה להיות **מפורטת ונתמכת באסמכתאות** וצריכה לכלול התייחסות למכלול הנסיבות המצדיקות לשיטת המבקש בחינה מחודשת של בקשתו לאחר שזו כבר נבחנה ונדחתה בעבר. כל מקרה יבחן לגופו בנפש חפצה והחלטה באם לפתוח את בקשת המקלט ולדון בה מחדש או החלטה לדחות את הבקשה לפתיחת מחודשת של בקשת המקלט תעשה לאחר הפעלת שיקול דעת ולאחר בחינת מכלול המסמכים שיוגשו.

יש להבהיר כי ככל שתתקבל החלטה לפתוח את תיקו של המבקש מחדש עניינו יבחן בהתאם להוראות נוהל הטיפול במבקשי מקלט מדיני ועל בסיס הקריטריונים הקבועים באמנת הפליטים.

בכל הנוגע לבקשתם לבחינת טענות בדבר אי הרחקה לאתיופיה על בסיס נסיבות פרטניות שאינן נופלות בגדר אמנת הפליטים, הריני להשיב כי יחידת הטיפול במבקשי מקלט מדיני בוחנת באם בקשות למקלט מדיני שהוגשו אליה נופלות בגדר עילות אמנת הפליטים.

ביחס לטענות כלליות בדבר אי החזרה לאתיופיה, אשיב, כי החלטת שר הפנים בנוגע להעדר מניעה מצד אזרחי אתיופיה לשוב למדינתם התקבלה על בסיס עמדת גורמי המקצוע בסיומו של הליך בדיקה שנעשה בנוגע ליציבות הפנימית באתיופיה תוך שקילת מכלול הנתונים הרלוונטים לסוגיה. על כן, על מי שפונה ליחידה וטוען לסכנה במדינתו הנטל להוכיח ולבסס מבחינה עובדתית כי נשקפת

מדינת ישראל
State of Israel

רשות האוכלוסין וההגירה
Population & Immigration Authority
سلطة السكان والهجرة

מינהל אכיפה וזרים
Enforcement and Foreigners Administration
יחידת הטיפול במבקשי מקלט
Refugee Status Determination Unit

לו סכנה אובייקטיבית ממשית וקונקרטית במדינתנו אתיופיה ולא די בהעלאת טענות בעלמא בעניין זה.

עמדתנו זו מתיישבת עם פסיקה של בית המשפט העליון (בג"ץ 4702/94 אל טאיי נ' שר הפנים) לפיה לנתין זר ששוהה בישראל בניגוד לדין לא נתונה זכות "וטו" כללית באשר לזהות מדינת היעד אליה יורחק, אלא זכות "וטו" מצומצמת באותם מקרים שבהם הוכיח כי נשקפת לחייו או לחירותו סכנה באותה מדינת יעד קונקרטית. במספר פסיקות נוספות של בית המשפט העליון לעניין זה קבע בית המשפט כי אין לקבל טענות כלליות ובלתי מבוססות מפי נתין זר לענין יישומה של הלכת אל-טאיי, שכן על הנתין הזר להוכיח נסיבות המלמדות על קיומה של סכנה פרטנית קונקרטית, אם וככל שהנתין המדובר יורחק לאותה מדינת יעד קונקרטית (ראו לעניין זה בעע"ס 7079/12 מדינת ישראל נ' גרמאיי (פורסם בנבו, 10.12.12) ולפסק הדין בעע"מ 6694/13 גידאי נ' משרד הפנים (פורסם בנבו, 5.2.15).

בכבוד רב,

חיים אפרים
מנהל יחידת RSD

העתק: אייל סיסו מנכ"ל רשות אוכלוסין והגירה
יוסי אדלשטיין ר' מינהל אכיפה וזרים
שונית שחר יועמ"ש אכיפה